

sedal mu nejvyšší baron se čtyřmi barony nižšími. Byla to původně královská pokladna, pověřená vedením královských účtů a vybíráním královských daní. Ale byly zde kdysi souzeny i spory mezi královskými poddanými, dokud to nebylo zakázáno listinou *Articula super Chartas* (1920), takže potom se jeho jurisdikce jakožto soudu se vztahovala pouze na spory vyplývající z neplacení nebo odpirání dluhů Koruně. Výsada žalovat nebo být žalován u tohoto soudu byla však rozšířena na královny účetní a později, díky použití příslušné fikce ve smyslu, že žalobce byl královým dlužníkem nebo účetním, se soud stal přístupným všem žalobcům ve sporech ze žalob *in personam*. Soud státních financí rozhodoval původně jak podle ekvity, tak podle common law, ale jurisdikce podle ekvity mu byla odňata zákonem 5, Vict., c. 5 (1842) a převedena na kancléřský soud. Zákon o soudnictví (Judicature Act) 1873 převedl činnost i jurisdikci tohoto soudu do „Exchequer Division“ (oddělení státních financí, oddělení pro záležitosti státní pokladny) „High Court of Justice“ (Vysokého soudního dvora) a nařízením o Tajné radě podle odst. 32 tohoto zákona bylo toto oddělení opět začleněno do oddělení Královniny lavice (Queen's Bench Division).

Court of Exchequer Chamber. Soud státních financí. (Soud komory „šachové desky“). Jméno dřívějšího odvolacího soudu, který stál mezi nejvyššími soudy common law a Sněmovnou lordů. Zasedal-li jako odvolací soud ve věci rozhodnutí některého ze tří nejvyšších soudů common law, skládal se ze soudců oněch druhých dvou soudů. 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 56, 57. Zákonem o soudnictví (Judicature Act) z roku 1873 byla jurisdikce tohoto soudu převedena na odvolací soud (court of appeal).

Court of Faculties. Soud pro dispens. Tribunál arcibiskupa Anglie. Neprojednává žaloby v žádných sporech, nýbrž uděluje zvláštní dispens, práva kostelním lavicím, pomníkům aj. Má také různé další pravomoci podle zákona o církevních oprávněních (Ecclesiastical Licenses Act) z roku 1533.

Court of First Instance. Soud první instance. Soud prvotní neboli primární jurisdikce, *např.* trial court (viz Courts, *výše*). Soudy tohoto jména lze nalézt v jurisdikci ostrovů Filipín.

Court of General Quarter Sessions of the Peace. Smírčí soud čtvrtletních plenárních zasedání. Dříve trestní soud v New Jersey.

V anglickém právu trestní soud, který zasedal v každém hrabství jednou za čtvrt roku, ale v hrabství Middlesex dvakrát za měsíc. Zasedal-li v jinou dobu než čtvrtletně, říkalo se zasedáním „plenární smírčí zasedání“. Soud byl zrušen zákonem o soudech (Courts Act) v roce 1971 a většina jurisdikce převedena na Korunní soud (Crown Court, *viz tam*).

Court of General Sessions. Soud plenárních zasedání. V některých státech USA název soudu obecné prvotní jurisdikce ve věcech trestních.

Court of Great Sessions in Wales. Soud velkých zasedání ve Walesu. Soud, který dříve zasedal ve Walesu; zrušen zákonem 11 Geo. IV, a 1 Wm. IV, c. 70 (1830). Soudnictví ve Walesu bylo inkorporováno do soudnictví Anglie.

Court of Guestling. Rada Guestlingu. Ve starém anglickém právu shromáždění členů Court of Brotherhood

(*viz výše*) spolu s ostatními zástupci řádných členů Cinque Ports, kteří byli pozváni k zasedání se starosty sedmi nejdůležitějších měst.

Court of High Commission. Soud Vysoké komise. V anglickém právu církevní soud impozantní jurisdikce, zřízený na obranu klidu a důstojnosti církve, a to cestou nápravy, usměrňování a trestání církevního stavu a osob a všech druhů omylů, hereze, schizmatu, zlořádů, deliktů, urážek a ohavností. Díky uvedené jurisdikci vykonával tento soud neobyčejně despotickou moc. 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 67. Byl zřízen zákonem St. 1 Eliz., c. 1 (1588) a zrušen roku 1640. Jakub II. se jej pokusil vzkřísit. Prohlášen právně v roce 1688 jej prohlásilo nezákonným.

Court of Honor. Soud cti. Ve starém anglickém právu soud, který měl jurisdikci soudit a trestat potupy nebo urážky na cti nebo osobní důstojnosti takové povahy, že nebyly stíhatelné běžnými soudy, nebo neoprávněné zásahy do práv v oblasti heraldiky, erbů, práva prvenství apod. Bylo jedním z úkolů Soudu rytířského (Court of Chivalry, *viz tam*) v Anglii, aby zasedal a jednal jako soud cti. 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 104.

Tento název patřil v evropských zemích rovněž tribunálu armádních důstojníků (více méně zřetelně uznanému zákonem jako „soud“), svolávanému za tím účelem, aby vyšetřoval stížnosti, týkající se důstojnické cti, trestalaprovinění proti kodexu cti a rozhodoval o příčinách a záminkách k soubojům, do nichž byli důstojníci zapleteni, a o způsobu jejich vedení.

Court of Hustings. Místní soudní dvůr. V anglickém právu hrabský soud v Londýně, který se konal za předsednictví primátora, městského soudce a šerifa, při němž ovšem ve skutečnosti jediným soudcem byl městský soudce. U tohoto soudu nebylo možno podat žádnou žalobu, která vyplývala pouze z oblihačního vztahu (žalobu *in personam*). Po odstranění všech vindikačních (*in rem*) a smíšených žalob s výjimkou žaloby pro rušení držby jurisdikce tohoto soudu zastarala. Dříve lokální soud v některých částech Virginie.

Court of Inquiry. Vyšetřovací soud. V anglickém právu soud, který býval v některých případech jmenován Korunou, aby zjistil, zda by bylo vhodné přistoupit k extrémním opatřením proti osobě, obžalované před vojenským soudem. Také soud pro vyšetřování stížností vojnů.

V americkém právu dříve soud, který byl vytvořen na základě zmocnění, obsaženém v dokumentu o vyhlášení války, a opatřen pravomocí vyšetřovat povahu transakcí, prováděných důstojníky či vojáky, nebo obvinění proti nim vznesená, pokud jimi byl o to požádán. Rev. St. § 1342, arts. 115, 116. Zrušen zákonem z 4. června 1920, c. 227, § 4, 41 Stat. 812. Nebyly to soudy v pravém slova smyslu, neboť neměly pravomoc soudit a rozhodovat o vině či nevině. Byly to spisův úřadovny, vytvořené zákonem, aby zjišťovaly skutečnosti a podávaly o nich zprávy. Nemohly nutit svědky, aby se dostavili a podali svědectví.

Když má soudce okresního nebo obvodního soudu státu Texas, působící ve funkci policejního smírčího soudce, dobrý důvod věřit, že byl spáchán trestný čin proti zákonům tohoto státu, může obeslat a vyslyšet v této souvislosti každého svědka v souladu s předpisy

k tomu stanovenými; tomuto postupu se říká „Court of Inquiry“.

Court of International Trade. Soud pro mezinárodní obchod. Tento federální soud byl původně vytvořen jako Board of United States General Appraisers (Rada hlavních odhadců USA) v roce 1880 a v roce 1926 byl nahrazen Celním soudem (Customs Court) USA. Customs Court byl v roce 1956 vytvořen jako soud podle čl. III Ústavy USA. Customs Court Act (Zákon o celním soudu) v roce 1980 konstituoval tento soud jako United States Court of International Trade (soud USA pro mezinárodní obchod) a revidoval jeho jurisdikci. Takto rekonstruován, má soud jurisdikci ve všech civilních žalobách proti USA, vyplývajících z federálních zákonů, upravujících dovozní transakce a také jurisdikci revidovat rozhodnutí ohledně příspěvku dělníkům, firmám a společnostem (*viz Adjustment Assistance*) podle Trade Act (obchodního zákona) z roku 1974. Civilní žaloby, podané USA k vymáhání celních poplatků, pojištění celních záruk nebo pro některé celní pokuty za podvody nebo nedbalost jsou rovněž v jeho výlučné jurisdikci. Soud je složen z předsedy soudu a osmi soudců, z nichž nejvíce pět může patřit k nějaké politické straně.

Court of Justice Seat. Soud soudcovské lavice. V anglickém právu hlavní lesní soud. Také nazýván Court of the Chief Justice in Eyre (*viz tam*).

Court of King's (or Queen's) Bench. Soud Královny (nebo Královniny) lavice. V anglickém právu nejvyšší soud common law v království; začleněn do Supreme Court (Nejvyššího soudu) zákonem o soudnictví (Judicature Act) 1873, § 6. Byl jedním z následníků *curiae regis* (*viz tam*) a obdržel své jméno prý proto, že v něm král kdysi osobně zasedal. Za vlády královniny se nazýval Queen's Bench (Královnina lavice) a za protektorátu Cromwella se mu říkalo Upper Bench (Horní lavice).

Oddělení Královniny lavice Vysokého soudního dvora (Queen's Bench Division of the High Court) je dnes jedním ze tří oddělení Vysokého soudního dvora (High Court). Ta další jsou Kancléřské oddělení (Chancery Division) a Rodinné oddělení (Family Division). Jeho jurisdikce a složení jsou upraveny Zákonem o Nejvyšším soudu (Supreme Court Act) 1981, §§ 4(4), 61(1).

Court of last resort. Soud poslední instance. Soud, který projednává konečná odvolání ve věci, *např.* pro federální spory U.S. Supreme Court (Nejvyšší soud USA).

Court of law. Soud; soud rozhodující podle common law. V širším slova smyslu každý řádně konstituovaný soud, uplatňující zákony státu či národa; v užším slova smyslu soud, který jedná podle postupů common law a řídí se jeho pravidly a zásadami, na rozdíl od „court of equity“ (*viz tam*).

Court of Magistrates and Freeholders. Soud policejních soudců a freeholderů (*viz Freehold*). Název soudu, který byl kdysi vytvořen v Jižní Karolíně a který vedl trestní řízení proti otrokům nebo svobodným osobám barevné pleti.

Court of Marshalsea. Soud královského dvorního maršálka. V anglickém právu soud dvorního maršálka. Soud, který původně zasedal za předsednictví majordoma a maršálka královského domu a byl vytvořen k výkonu soudnictví mezi královským domácím služebnictvem. Měl jurisdikci v případě všech deliktů, spáchaných v obvodě královského dvora; a v případě všech

dluhů a smluv, jestliže v tomto obvodu měly obě strany své sídlo. Byl zrušen zákony 12 & 13, Vict., c. 101, § 13 (1849).

Court of Military Appeals. Soud pro odvolání ve věcech vojenských. Tento soud byl zřízen Kongresem v roce 1950 (10 U.S.C.A. — United States Code Annotated, Anotovaný zákoník USA, § 867). Je to primární civilní (t.j. nevojenský) odvolací tribunál, který nese odpovědnost za přezkoumávání rozhodnutí vojenských soudů ve všech složkách armády. Je to výlučně odvolací trestní soud. Soud, složený ze tří civilních (nevojenských) soudců, jmenovaných prezidentem, vykonává jurisdikci, pokud jde o právní otázky ve všech případech doživotních trestů; dále pokud jde o otázky, které mu předloží Judge Advocates General (*viz tam*) a hlavní právní poradce ministerstva dopravy, jednající jménem Pobřežní policie; pokud jde o stížnosti odsouzených, kterým byl uložen trest vězení o výměře 1 roku či déle a/nebo pokud jde o prominutí kárných opatření. Rozhodnutí tohoto soudu podléhají přezkoumání Nejvyšším soudem na základě writu of certiorari (*viz tam*). 10 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA), § 867(3)(h)(i). *Viz také* Courts of Military Review.

Court of Nisi Prius. Soud „*nisi prius*“. I když je tento výraz často užíván jako všeobecné označení každého soudu, vykonávajícího obecnou primární jurisdikci v civilních věcech (bývá užíván zaměnitelně s „trial court“, *viz tam*), přináležel jako zákonný název pouze soudu, který dříve existoval v městě a okrese Philadelphia a kterému předsedal jeden ze soudců Nejvyššího soudu Pensylvánie. Tento soud byl zrušen Ústavou z roku 1874. *Viz* Assize; Courts of Assize and Nisi Prius; Nisi prius.

Court of Ordinary. Soud diecézního biskupa. V Georgii měly tyto soudy původně výlučnou a všeobecnou jurisdikci ve věcech soudního potvrzování závětí; vydávání testamentárních plných mocí, jejich správě či zrušení; spravování pozůstalostí zesnulých, slabomyslných, duševně chorých a šílených osob, dispozice s těmito pozůstalostmi a jejich rozdělení a všechny ostatní záležitosti a věci, které s tím souvisejí nebo se toho týkají; jmenování a propouštění poručníků osob neproletých či duševně chorých a všechny sporné otázky ve vztahu k poručenství; přijímání a projednávání žádostí o vynětí *probate homestead* (*viz* Homestead, Probate homestead); a souběžně s okresním soudem nebo soudcem měly jurisdikci ve věcech vyučení sirotků a učedníků a veškerých sporů mezi mistrem a učedníkem. V těchto věcech má nyní jurisdikci Probate Court (soud pro věci pozůstalostní).

Court of Orphans. Sirotčí soud. V Marylandu a Pensylvánii soud, jinde známý jako „Probate“ (pro věci pozůstalostní) nebo „Srogates“ (pro nesporné věci) se všeobecnou jurisdikci ve věcech potvrzení závětí a správy pozůstalostí, sirotčích důchodů, poručníků a opatrovníků.

Court of Oyer and Terminer. Porotní soud se zmocněním k „oyer and terminer“, tedy k vyšetření a rozhodnutí případu. V Anglii dříve „court of trial“ (*viz výše* Courts, Trial courts), tedy obecný soud v případech zrady a těžkých zločinů. Byl tvořen zmocněnci pro „assize and nisi prius“ (*viz* Courts of Assize and Nisi Prius), tedy soudci, vybranými králem a jmenovanými a zmocněnými pod velkou pečeti (včetně dvou soudců z West-

minsteru), kteří byli vysíláni dvakrát ročně do většiny hrabství v Anglii, aby vedli řízení (s porotou z hrabství) v trestních i civilních věcech, které dosud nebyly ukončeny ve Westminsteru. Zasedali na základě několika zmocnění, přičemž každé z nich jim ve skutečnosti vytvářelo jiný soud. Pověření „oyer and terminer“ (soudně vyšetřit a rozhodnout) jim dávalo pravomoc vyšetřovat zradu a těžké zločiny; pověření „general gaol delivery“ (viz tam) (tzv. vyprázdnit vězení vyřízením všech případů) je zmocňovalo soudit každého obžalovaného, který je právě ve vězení za jakýkoli delikt, takže dohromady měli plnou trestní jurisdikci. Tyto porotní soudy byly zrušeny a nahrazeny Korunním soudem (Crown Court).

V americkém právu byl tento název obecně užíván (někdy s dodatky) jako název nebo část názvu soudu jednotlivého státu s trestní jurisdikcí nebo trestního oddělení soudu obecné jurisdikce, jelikož byl obecně používán k označení těch soudů, které mohly soudit těžké (hrdelní) zločiny (*felonies*, viz tam) nebo závažnější trestné činy. Tyto soudy existovaly v Delaware a Pennsylvánii. V New Yorku a New Jersey byly v roce 1895 zrušeny.

Court of Oyer and Terminer and General Gaol (or Jail) Delivery. Soud pro vyšetření a rozhodnutí případů a pro „vyprázdnění vězení“. V americkém právu kdysi soud trestní jurisdikce ve státě Pennsylvania. Zasedal současně se soudem čtvrtletních zasedání (court of quarter sessions) a zpravidla s týmiž soudci. Pa. Const. art. 5, § 1.

V anglickém právu kdysi tribunál pro vyšetřování a soudní stíhání zločinců. Jeho jurisdikci má nyní Korunní soud (Crown Court, viz tam).

Court of Palace at Westminster. Soud Westminsterského paláce. V Anglii měl tento soud jurisdikci ve sporech z obligačních vztahů (ve věcech žalob *in personam*), které vznikly v okruhu 20 mil kolem paláce ve Whitehallu. Zrušeno 12 & 13, Vict., c. 101. Viz Court of the Steward and Marshal.

Court of Passage. Plavební soud. V Anglii nižší soud, který měl velmi starobylou jurisdikci ve věcech sporů, vzniklých ve městě Liverpool. Zdá se, že býval také nazýván „soud města Liverpoolu“. Měl stejnou jurisdikci ve věcech admirálních jako Lancashirský hrabský soud. Tento soud byl zrušen zákonem o soudech (Courts Act) v roce 1971.

Court of Peculiars. Soud pro farnosti, vyňaté z pravomoci místního biskupa. Církevní soud v Anglii, který byl součástí Court of Arches (viz Arches Court) a byl k němu připojen. Měl jurisdikci v záležitostech všech farností, rozptýlených v provincii Canterbury mezi jiné diecéze, které byly vyjmuty z jurisdikce diecézního biskupa a podléhaly pouze metropolitnímu biskupovi. Všechny církevní věci, které vznikly v rámci těchto „peculiar“ (mimořádných) neboli vyjmutých jurisdikcí, primárně podléhaly pravomoci tohoto soudu, od něhož bylo možno podat odvolání ke Court of Arches. Většina těchto soudů byla zrušena. Viz také Arches Court.

Court of Piepoudre. Soud prašné stopy. (Také psáno Pipowder, Pie Powder, Py-Powder, Piepoudre atd.) Nejnížší (a nejefektivnější) ze soudů ve staré Anglii. Předpokládá se, že byl takto nazýván podle prašných stop žalobců. Byl to „court of record“ (viz tam), který provázal každý trh a který byl veden hofmistrem. Soud měl jurisdikci vykonávat soudnictví ve věcech obchod-

ní křivdy a v případě menších deliktů, ke kterým došlo na současném trhu (nikoli na trhu předchozím). Odvolání se podávalo k soudům ve Westminsteru. Tento soud už dávno upadl v zapomenutí. 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 32.

Court of Pleas. V Anglii soud pro County Palatine v Durhamu, který měl lokální jurisdikci podle common law. Byl zrušen zákonem o soudnictví (Judicature Act), který převedl jeho jurisdikci na Vysoký soudní dvůr. 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 79.

Court of Policies of Assurance. Soud pro pojistky, zajišťující náhradu vzniklé škody. V Anglii soud, který byl vytvořen zákonem 43 Eliz., c. 12 (1601), aby rozhodoval sumárním způsobem všechny spory mezi obchodníky, týkající se pojistek, zajišťujících náhradu vzniklé škody. Tento soud byl formálně zrušen zákonem 26 & 27, Vict., c. 125 (1863). 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 74.

Court of Private Land Claims. Soud pro soukromé pozemkové nároky. Federální soud, vytvořený zákonem Kongresu v roce 1891 (2 Stat. 854), aby vyšetřoval a rozhodoval nároky soukromých stran na pozemky v rámci public domain (viz tam), mající tyto nároky původ ve španělských a mexických darech a nebyly již potvrzeny Kongresem nebo jinak přiznány. Existence a pravomoc tohoto soudu byly zastaveny a zanikly ke konci roku 1895.

Court of Probate. Soud pro věci pozůstalostní. Soud, který existuje v mnoha státech USA a má jurisdikci ve věcech potvrzení závětí, správy pozůstalosti a dohledu nad správou a vypořádáním dědictví po zesnulých, včetně soustředění pozůstalostního jmění a rozdělení dědictví. V některých státech USA mají tyto soudy také jurisdikci ve věcech rozvodu, opatrovnictví, adopce a změny jména a majetku nezletilců, včetně jmenování poručníků a uspořádání jejich účtů, a ve věcech majetků duševně chorých, notorických alkoholiků a marnotratníků. V některých státech mají tyto soudy omezenou jurisdikci ve věcech civilních a trestních. V některých jurisdikcích se jim také říká „sirotčí soudy“ (např. Maryland, Pennsylvánie), a „soudy pro nesporné věci pozůstalostní“ (např. New York).

V Anglii název soudu, který byl založen v roce 1857 zákonem o soudním potvrzování závětí (Probate Act) z tohoto roku (20 & 21 Vict., c. 77), který zasedal v Londýně a na který byla převedena testamentární jurisdikce církevních soudů. Soud pro věci pozůstalostní byl přičleněn v roce 1873 k Nejvyššímu soudnímu dvoru (Supreme Court of Judicature) a jeho jurisdikce je nyní rozdělena mezi Kancléřské a Rodinné oddělení (Chancery and Family Divisions).

Court of Protection. Soud ochrany. Soud, který byl vytvořen v Anglii, aby spravoval majetek mentálně postižených osob, jak se uvádí v zákoně o duševním zdraví (Mental Health Act) z roku 1983.

Court of Pypowder, Py-Powder or Py-Powders. Viz Court of Piepoudre.

Court of Quarter Sessions of the Peace. Smírčí soud čtvrtletních zasedání. Dříve soud trestní jurisdikce ve státě Pennsylvania, který měl pravomoc vyšetřovat přečiny a vykonávat určité funkce administrativní povahy.

Court of Queen's Bench. Viz Court of King's Bench.

Court of Record. Viz Court, výše.

Court of Regard. Soud prohlídky lesů. Jeden z lesních soudů v Anglii, který zasedal každý třetí rok, pro přepočítávání nebo vyhánění psů, aby se jim zabránilo honit zvěř. Už dávno je obsoletní. 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 71, 72.

Court of Sessions. Smírčí soud. Soud trestní jurisdikce, existující pouze v několika státech.

Court of Shepway. Soud v Shepway. Ve starém anglickém právu soud, který zasedal pod předsednictvím lorda správce přístavů Cinque Ports. Proti rozhodnutí starosta a členů porotního soudu každého z přístavů bylo možno podat writ of error (viz tam) k lordu správci a odtud ke Královnině lavici (Queen's Bench). Civilní jurisdikce Cinque Ports byla zrušena zákonem 18 & 19 Vict., c. 48.

Court of Special Sessions. Soud zvláštních zasedání. Generický výraz, použitelný na ty soudy, které nemají žádné stanovené lhůty a nejsou kontinuální, nýbrž scházejí se pouze k projednání každého jednotlivého případu a stávají se *functus officio*, je-li vynesena rozsudek.

Court of Stannaries. Soud pro horníky v cínových dolech. V anglickém právu soud, který byl vytvořen v Devonshiru a Cornwallu pro výkon soudnictví mezi horníky v cínových dolech, aby se nemuseli vzdalovat od své práce za účelem vedení sporů u vzdálených soudů. Byl to court of record (viz tam) se speciální jurisdikcí. Zákonem o zrušení soudů pro horníky v cínových dolech (1896) byla jejich jurisdikce převedena na hrabské soudy.

Court of Star Chamber. Soud hvězdné komory. Byl to anglický soud velmi starobylého původu, ale nově utvořený zákonem 3 Hen. VII, c. 1, a 21 Hen. VIII, c. 20, tvořený několika lordy, církevními i světskými, kteří byli členy Tajné rady, a dvěma soudci soudu podle common law, bez přítomnosti poroty. Jurisdikce se vztahovala na případy vzpoury, křivou přísahu, špatné chování šerifů a další provinění proti zákonům země; přesto byla posléze rozšířena na prosazování všech veřejných oznámení a nařízení státu, na potrestání nezákonných pověření a udělování monopolů; prohlašoval za počestné to, co považoval za vhodné, a za spravedlivé to, z čeho měl užitek. Stal se jak soudem podle common law, který určoval soukromá práva, tak i soudem pro věci fiskální, který obohacoval pokladnici. Nakonec byl zrušen zákonem Car. I, c. 10, 1640, aby bylo vyhověno Habeas Corpus Act z roku 1640.

Court of Survey. Soud úřední prohlídky lodí. Soud, který projednával odvolání majitelů nebo velitelů lodí proti nařízením o zadržení nebezpečných lodí, vydávaným anglickým ministerstvem obchodu podle zákona o obchodní lodní dopravě (Merchant Shipping Act), 1876, § 6.

Court of Sweinmote. (Psáno také *Swainmote*, *Swaingemote*). Soud freeholderů. Saské *swein* znamená „freeholder“ (viz tam), a *mote* nebo *gemote* znamená „shromáždění“. V Anglii jeden ze starých lesních soudů, v němž působili jako soudci královští lesníci a jemuž předsedal hofmistr. Soud zasedal třikrát v roce, přičemž porota byla složena ze *sweins* neboli freeholderů z lesa. Tento soud měl jurisdikci vyšetřovat stížnosti na

jednání lesních úředníků a také přijímat a vyšetřovat žaloby, ověřené soudem, zvaným Court of attachments (viz tam), a ověřovat pod pečeti poroty případy, kdy byl obžalovaný uznán vinným, pro soud zvaný „court of justice seat“ (viz tam) pro vydání rozsudku.

Court of the Chief Justice in Eyre. Soud předsedy soudu na okružní cestě, tj. soud nejvyššího migrantního soudce. V Anglii nejvyšší z lesních soudů, v němž zasedal každé tři roky předseda Nejvyššího soudu a vyšetřoval případy protiprávního přisvojení si lesa, neoprávněné zásahy do lesa nebo obdělávání lesní půdy, nároky na povolení ke zřízení obory, revíru či vinohradu v lese, jakož i nároky na kořist zločinců, která byla v lese nalezena, a řešil další soukromoprávní otázky, které se mohou vyskytnout v rámci lesa. Neměl však trestní jurisdikci, s výjimkou porušení lesních zákonů. Říkalo se mu také „Court of Justice Seat“ (viz tam). Po restauraci Stuartovců lesní zákony vyšly z užívání. Soud byl zrušen v roce 1817.

Court of the Clerk of the Market. Soud správce trhu. V Anglii soud nižší jurisdikce, který původně působil na každém trhu za účelem potrestání přestupků zde spáchaných. Jurisdikce v oblasti měř a vah, kterou původně vykonával, mu byla odňata zákonem 526 Will. IV, c. 63.

Court of the Coroner. Koronerův soud. V Anglii se tak kdysi jmenoval soud „of record“ (viz Courts of record), který vyšetřoval příčiny úmrtí v případech, kdy zemřel někdo ve vězení nebo došlo k násilné nebo nenadálé smrti. 4 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 274. Tyto funkce vykonává nyní koroner nebo soudní ohledač. Viz Coroner.

Court of the Counties Palatine. Soud palatinátu. V anglickém právu druh privátního soudu, který původně příslušel k palatinátu v Lancashiru a Durhamu.

Court of the Duchy of Lancaster. Soud vévodství Lancasterského. V Anglii soud speciální jurisdikce, v němž zasedal kancléř vévody z Lancasteru nebo jeho zástupce a který rozhodoval ve všech záležitostech podle ekvity, týkajících se pozemků, jež vlastnil král jakožto vévoda z Lancasteru. 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 78. Třebaže nebyl formálně zrušen, tento soud nezasedal od roku 1835.

Court of the Earl Marshal. Soud dvorního maršálka. Za vlády Viléma Dobyvatele byl dvorní maršálek další v řadě za konetáblem, který velel armádě. Když konetáblův úřad zanikl, jeho povinnosti přešly na dvorního maršálka. Vojský soud konetáblův byl poté znám jako Marshal's Court (soud maršálkův) nebo, ve své moderní podobě, Court-Martial (soud vojenský). Vedle trestní jurisdikce měl mnoho co činit s otázkami, které se týkaly léna a vojenských držav, ovšem nikoli s nimi souvisejících práv majetkových. Viz Constable; Court of Chivalry; Court-Martial.

Court of the Lord High Admiral. Admirální soud. V první polovině 14. století měl admirál disciplinární jurisdikci nad svým loďstvem. Lze logicky předpokládat, že po roce 1340 mohl mít admirál nezávislý soud, který vykonával soudnictví ve věcech pirátství i v dalších námořních záležitostech. Zpočátku bylo několik admirálů a několik soudů. Od počátku 15. století byl jeden velkoadmirál a jeden admirální soud.

Court of the Lord High Steward. Soud Nejvyššího hofmistra království. V anglickém právu soud, který byl kdysi určen k tomu, aby v období mezi zasedáními parlamentu vyšetřoval peery, obviněné ze zrady nebo těžkého zločinu či z jejich zatajení. Tento soud nebyl stálým orgánem, ale byl vytvořen, když to vyžadovaly okolnosti, a pouze pro období, kdy tyto okolnosti trvaly; soud představoval nejvyšší hofmistr spolu se třemi světskými členy Sněmovny lordů. Privilegium peerů bylo zrušeno článkem 30 Zákona o trestním soudnictví (Criminal Justice Act) z roku 1948.

Court of the Lord High Steward of the Universities. Univerzitní soud. V anglickém právu soud, který byl vytvořen pro vyšetřování studentů nebo privilegovaných osob, působících na univerzitě v Oxfordu nebo Cambridge, obviněných ze zrady, těžkého zločinu nebo zmrzačení. 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 83.

Court of the Official Principal. Soud církevního hodnostáře. Tento soud, soud „církevního hodnostáře“ arcibiskupa z Canterbury, je běžněji nazýván Arches Court, neboli Court of the Arches. Viz Arches Court.

Court of the Steward and Marshal. Soud hofmistra a maršálka. Vysoký soud, v němž původně v Anglii zasedali hofmistr a maršálek královského dvora a který měl jurisdikci ve věcech veškerých prohřešků proti králově klidu, k nimž došlo v okruhu 20 mil kolem královského dvora; tento okruh se jmenoval „verge“. Soud měl rovněž jurisdikci ve věcech dluhů a smluv, jestliže obě strany náležely ke dvoru. Tento soud byl vytvořen Karlem I. a zrušen v roce 1849. Zasedal v části londýnské City, zvané Southwark, a byl nazýván také „palácový soud“, neboť měl jurisdikci ve věcech všech žalob *in personam*, pokud vznikly v okruhu 20 mil od královského paláce ve Whitehallu, nepočítaje v to Londýn.

Court of the Steward of the King's Household. Soud nejvyššího královského hofmistra. V anglickém právu soud, který měl jurisdikci ve všech případech zrady, vraždy, zabití, krveprolití a dalších zločinů, při nichž je prolita krev, k nimž došlo přímo v některém královském paláci či domě nebo v některém jiném domě, kde přebýval král, nebo v jejich okruhu. Byl vytvořen zákonem 33 Hen. VIII, c. 12, ale zrušen Zákonem o revizi statutárního práva (Statute Law Revision Act) z roku 1948. 4 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie) 276, 277.

Court of Veterans Appeals. Soud pro odvolání ve věcech vojenských vysloužilců. Tento americký soud je soudem podle čl. I Ústavy USA a byl vytvořen v roce 1988 pro přezkoumávání rozhodnutí Úřadu pro žádosti vojenských vysloužilců. Odvolání od tohoto soudu jdou k U.S. Court of Appeals for the Federal Circuit (Odvolací soud USA pro federální okruh). 38 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 4051 a násl.

Court of Wards and Liveries. Poručenský soud. Soud „of record“ (viz Courts of record), který byl zřízen v Anglii za vlády Jindřicha VIII. Pro dohled nad příjmy z lenního majetku a jejich správu byl vytvořen zákonem 32 Hen. VIII, c. 46 soud, nazývaný „Court of the King's Wards“ (soud pro věci králových svěřenců). K němu byl připojen zákonem 33 Hen. VIII, c. 22 soud, zvaný „Court

of Liveries“ (soud pro věci odevzdání majetku); takže poté se z něj stal „Court of Wards and Liveries“. Tento soud nebyl pouze soudem pro správu věcí „svěřenců“ v pravém slova smyslu, ale také pro správu věcí slabomyslných osob a bláznů, jsoucích v králově péči, pro udělování povolení královským vdovám k uzavření sňatku a pro udělování pokut za uzavření sňatku bez povolení. Byl zrušen zákonem 12 Car. II, c. 24.

Court packing plan. Plán na obsazení soudu vlastními přívrženci. Pokus presidenta F.D. Roosevelta v roce 1937 nahradit ty soudce Nejvyššího soudu USA, kteří nepodporovali jeho sociální filozofii, takovými muži, jejichž názory byly ve shodě s jeho.

Court record. Viz Record.

Court reporter. Soudní zapisovatel. Osoba, která pořizuje těsnopisný čili stenografický nebo elektronický záznam ze soudního řízení nebo z řízení, která souvisí se soudním přelíčením, jako je např. svěření do úschovy. Má-li být podáno odvolání, o němž se vyžaduje úřední zápis, zapisovatel připravuje jeho úřední záznam. Zapisovatel může rovněž představovat osobu, odpovědnou za publikaci dobrozdání soudů; někdy bývá nazýván „zapisovatel soudních rozhodnutí“.

Court rolls. Soudní zápisy. V Anglii listiny z panství, obsahující všechny dokumenty, které se jej týkaly. Jelikož náležely lordovi, neměly povahu veřejných knih ve prospěch tenanta. Podle zákona o majetkovém právu (Law of Property Act) z roku 1922 se ze závislých držeb neboli copyholdů (viz *tam*) staly svobodné držby neboli freeholds (viz *tam*) a práva panství byla podle ustanovení v něm obsažených zrušena.

Court room. Soudní síň, zasedací místnost. Ta část soudní budovy, ve které se konají skutečná řízení (procesy, návrhy atd.) *Srov.* Chamber.

Court rule. Soudní pravidla, soudní řád. Předpisy se silou zákona, upravující postup a řízení u různých soudů. Mohou pokrývat všechna řízení v soustavě obecných soudů (např. Federální pravidla pro civilní a trestní řízení — Federal Rules of Civil and Criminal Procedure), nebo upravovat pouze řízení u zvláštních soudů (např. Federální pravidla pro dokazování — Federal Rules of Evidence), nebo mohou být takto nazývána pravidla hospodaření, která upravují interní soudní postupy. Většina států přijala pro úpravu civilních sporů zcela nebo v podstatné míře pravidla, kterým sloužila za vzor Federální pravidla pro civilní řízení (Federal Rules of Civil Procedure). Značný počet států také přijal Pravidla pro trestní řízení a Pravidla pro odvolací řízení (Rules of Criminal Procedure, Rules of Appellate Procedure), vytvořená podle Federálních pravidel trestního a odvolacího řízení (Federal Rules of Criminal and Appellate Procedure). Navíc řada států přijala Pravidla pro dokazování (Rules of Evidence) po vzoru Federálních pravidel pro dokazování (Federal Rules of Evidence).

Courts martial. Viz Court—Martial.

Courts of Appeals, U.S. Odvolací soudy USA. Odvolací soudy středního stupně, vytvořené Kongresem roku 1891 a známé až do roku 1948 jako United States Circuit Courts of Appeals (federální obvodní odvolací soudy), zasedající v jedenácti obvodech a v District of Columbia, a Court of Appeals for the Federal Circuit (odvolací soud pro federální obvod). Běžně jsou případy projednávány v senátech, složených ze tří soudců, ale v některých případech mohou projednávat spor všichni

soudci obvodu. Odvolací soudy mají odvolací jurisdikci ve většině případů, projednávaných federálními okresními soudy (United States District Courts), přezkoumávají rozhodnutí mnoha federálních správních orgánů a nařizují jejich výkon. Rozhodnutí odvolacích soudů jsou konečná, ledaže by podléhaly diskreční revizi ze strany Nejvyššího soudu (Supreme Court). 28 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 41, § 43, § 1291. Viz také Temporary Emergency Court of Appeals.

Court of Appeals for the Federal Circuit. Odvolací soud pro federální obvod. Federální soud, vytvořený roku 1982, s odvolací jurisdikcí ve věcech žalob podle zákonů o patentech, o ochraně rostlinných odrůd, autorských právech, ochranných známkách, ve věcech smluvních a majetkových nároků vůči USA, ve věcech odvolání od United States Claims Court (Federální soud pro žaloby proti státu), Patent and Trademark Office (Patentový a známkový úřad), United States Court of International Trade (Federální soud pro mezinárodní obchod), Merit Systems Protection Board (Úřad na ochranu soustavy obsazování funkcí podle schopností), Court of Veterans Appeals (Soud pro odvolání ve věcech vojenských vysloužilců), jakož i žádostí podle Plant Variety Protection Act (zákon o ochraně rostlinných odrůd), Contract Disputes Act (zákon o smluvních sporech), rozhodnutí United States International Trade Commission (Federální komise pro mezinárodní obchod), týkajících se nekvalitních dovozních praktik, a rozhodnutí ministerstva obchodu, týkajících se dovozních tarifů. 28 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 1295.

Courts of Assize and Nisi Prius. Porotní soudy se zmocněním *Nisi Prius* (viz *tam*). Soudy v Anglii, tvořené dvěma nebo více zmocněnci, nazývanými „judges of assize“ (nebo „judges of assize and nisi prius“), kteří byli vždy dvakrát do roka posíláni se zvláštním královým zmocněním do okruhů po celém království, aby tam spolu s porotou z příslušného hrabství vyšetřovali pravdu o takových skutečnostech, které po projednání u soudů ve Westminster Hall zůstaly spornými. Se zřízením Crown Court (Korunního soudu) v roce 1971 byly tyto soudy zrušeny.

Courts of Military Review. Vojenské revizní soudy. Tyto odvolací trestní soudy středního stupně, původně konstituované jako revizní komory, byly ustaveny zákonem o vojenském soudnictví (Military Justice Act) v roce 1968 (10 U.S.C.A. — United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA, § 866), aby revidovaly rozsudky vojenských soudů. Tyto soudy působí v armádě, letectvu, námořnictvu a u pobřežní policie. Každý soud má jeden nebo více senátů a každý senát je složen nejméně ze tří vojenských soudců. Soud může zasedat v senátech nebo za účasti všech soudců. Tyto soudy mají nezávislé vyšetřovací pravomoci a mohou hodnotit důkazy, posuzovat důvěryhodnost svědků a rozhodovat sporné skutkové otázky, přičemž přihlednou k nálezům soudu první instance. Soud reviduje případy, kdy byl uložen doživotní trest, případy propuštění nebo zproštění obžaloby, tresty odnětí svobody v délce jednoho roku a více, s výjimkou případů, kdy se příslušník ozbrojených sil vzdal dobrovolně práva na odvolání. Soud má také pravomoc vydávat mimořádné příkazy. Jeho dobrozdání podléhá revizi ze strany United States Court of Military Appeals (Federální odvolací vojenský soud). Viz Court of Military Appeals.

Courts of record. Soudy, kde je řízení průběžně protokolováno, a které mají pravomoc ukládat pokuty nebo tresty odnětí svobody za nedostavení se k soudu.

Courts of Request. Bagatelní soudy. Nižší soudy v Anglii, které měly lokální jurisdikci ve věcech vymáhání malých částek a které byly ustaveny v různých částech království speciálními zákony Parlamentu. Byly nahrazeny v roce 1846 hrabskými soudy.

Courts of the Forest. Lesní soudy. Soudy, které zasedaly za účelem provádění lesních zákonů. Viz Forest courts.

Courts of the Franchises. Soudy na základě výsad. V raném normanském období to byly jurisdikce, založené na královských privilegích — často falešných. V roce 1274 vyslal Eduard I. své komisaře, aby vyšetřili, na základě jakých oprávnění vykonávají různí majitelé půdy svá *jura regalia*. Existovalo mnoho druhů menších výsad. Některé z těchto výsad byly uznány za platné zákony o hrabských soudech (1846–1888).

Courts of the United States. Soudy USA. „Soud USA“ znamená Nejvyšší soud USA (Supreme Court of the United States), odvolací soudy (courts of appeals), okresní (district) soudy, Soud pro mezinárodní obchod (Court of International Trade) a každý soud, vytvořený zákonem o Kongresu (Act of Congress), jehož soudci jsou oprávněni zastávat úřad po dobu „dobrého chování“. 28 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 451. Také senát, zasedající jako soud *of impeachment* (pro velezradu).

Courts of Westminster Hall. Soudy ve Westminsteru. Nejvyšší soudy podle common law i ekvity měly po staletí sídlo ve Westminsteru, v bývalém paláci anglických panovníků. Dříve všechny nejvyšší soudy zasedaly pod předsednictvím královského justiceira v *aula regis* nebo v paláci, kde právě sídlilo Jeho královské Veličenstvo, a stěhovaly se s jeho dvorem z jednoho konce království na druhý. To působilo velké nesháze těm, kdo se soudili; k odstranění těchto neshází měl za vlády krále Jana i krále Jindřicha III. sloužit odstavec v listině zvané Magna Charta Libertatum, že „obecné žaloby (tj. civilní spory) už nadále nebudou následovat králův dvůr, nýbrž budou projednávány na určitém, stálém místě“, takže od té doby byly vždy projednávány (s výjimkou několika nutných přesunů v době moru) pouze ve Westminsterském paláci.

Court system. Soustava soudů. Síť soudů partikulární jurisdikce, např. trial (viz Court, obecné třídění), odvolací, pro mladistvé, pozemkové atd. soudy.

Courtyard. Dvorek. Zkomolený tvar od slova „cortilage“, znamenajícího kus pozemku u obytného domu, který mohl být nejenom ohrazen, ale uvnitř mohly být postaveny i příslušné budovy a stavby. Viz Cortilage.

Cousin. Bratranec, sestřenice. Příbuzní ve čtvrtém stupni, kteří jsou potomstvem (mužským i ženským) bratra či sestry něčího otce nebo matky.

Ti, kdo pocházejí od bratra nebo sestry otce osoby, o které je řeč, se nazývají „paternal cousins“ (bratrančí či sestřenice z otcovy strany); „maternal cousins“ (bratrančí a sestřenice z matčiny strany) jsou ti, kdo pocházejí od bratrů či sester matky. „Cousins—german“ jsou první bratrančí nebo sestřenice.

First cousins. První bratrančí nebo sestřenice („cousins—german“); děti strýce nebo tety.

Quarter cousin. V pravém slova smyslu bratranec či sestřenice ve čtvrtém stupni; dnes ale tento pojem vyjadřuje každý vzdálenější stupeň příbuzenství a dokonce nabytí i ironického významu, pokud označuje velmi nepatrný stupeň důvěrného přátelství a úcty. Často bývá zkomolen do výrazu „cater“ cousin.

Second cousins. Děti prvního bratrance nebo první sestřenice. Osoby, které jsou spřízněny navzájem, protože pocházejí od stejného pradědečka nebo prababičky. Děti prvního bratrance nebo první sestřenice (tj. „first cousins“) jsou jeho (její) „second cousins“. Někdy se jim říká „bratranec (sestřenice) druhého stupně“.

Cousinage. Viz Cosenage.

Custom. (Fr. Coutume). Obvyčej. Viz Custom and usage.

Coustumier. Sbírká obyčejů. (Jinak psáno „Coustumier“ nebo „Coutumier“). Ve starém francouzském právu sbírka obyčejů, nepsaných zákonů a procesních zvyklostí. V dějinách práva mají zvláštní význam dvě taková díla, viz *Grand Coustumier de Normandie* a *Coustumier de France* neboli *Grand Coutumier*.

Couthuthlaugh. Osoba, která z vlastní vůle a vědomě přijala člověka mimo zákon a přechovávala jej nebo ukrývala; pro tento delikt podstoupila pak stejný trest, jako on sám.

Couverture. Krytí. Ve francouzském právu záruka („margin“, viz tam), kterou skládá zákazník do rukou makléře ve formě peněžní částky nebo cenných papírů jako garancii za zaplacení cenných papírů, které pro něj makléř nakupuje.

Covenable. Vhodný. Francouzské slovo, znamenající vhodný nebo náležitý; jako např. ve spojení „convenably endowed“ (náležitě vybavený). Dříve psáno „convenable“.

Covenant. Úmluva; závazek, příslib. Písemně ujednání, dohoda nebo příslib dvou nebo více stran, kterým se každá ze smluvních stran zaručuje nebo zavazuje vůči straně druhé, že je něco vykonáno nebo že něco musí být vykonáno nebo nesmí být vykonáno, nebo garantuje určité skutečnosti. Podle common law musely být tyto úmluvy pod pečeti. Výraz „covenant“ je běžně užíván zejména ve vztahu k příslibům v převodních nebo jiných listinách, týkajících se nemovitostí (viz pojmy, uvedené níže).

V nejšířším smyslu znamená jakoukoliv dohodu nebo smlouvu.

Název žalobní formule *ex contractu* podle common law, která existuje pro případ vymáhání náhrady škody při nedodržení smlouvy pod pečeti.

Obecné třídění

Prísliby lze třídit podle několika různých kritérií:

Absolute or conditional. Absolutní a podmíněné. Absolutní příslib je takový, který není blíže vymezen nebo omezen žádnou podmínkou.

Affirmative or negative. Afirmativní nebo negativní. Afirmativní jsou takové, v nichž se strana zavazuje k zachování současného stavu nebo skutečnosti tak, jak jsou uvedeny, nebo k budoucímu provedení nějakého úkonu; zatímco negativní jsou ty, v nichž se smluvní strana zavazuje něco nekonat nebo neučinit nějaký úkon. „Afirmativní“ je příslib, kterým se smluvní strana zavazuje něco vykonat. *City of New York v. Turnpike Development Corp.*, 36 Misc.2d 704, 233 N.Y.S.2d 887, 891, 892.

Declaratory or obligatory. Deklaratorní nebo obligatorní. Deklaratorní přísliby slouží k vymezení nebo úpravě užívacích práv; obligatorní zavazují stranu samotnou.

Dependent, concurrent, and independent. Závislé, souběžné a nezávislé. Prísliby jsou buď závislé, souběžné, nebo vzájemné a nezávislé. Ty první závisí na předchozím provedení nějakého úkonu nebo splnění podmínky a dokud není podmínka splněna, nelze uplatnit nárok vůči druhé straně. Ve druhém případě musejí být provedeny vzájemné úkony současně; je-li jedna strana připravena splnit svou povinnost a nabídné její splnění a strana druhá opomene nebo odmítne splnit svou povinnost, pak ten, kdo je připraven plnit a nabízí plnění, splnil svůj závazek a může prosazovat nárok z nedodržení závazku ze strany toho druhého, i když není jisté, zda je také povinen vykonat ten první úkon. Třetí druh příslibu je, jestliže každá ze stran může vymáhat od druhého náhradu škody za újmy, které mohla utrpět v důsledku porušení příslibu, který zněl v její prospěch; a žalovaný nemá možnost poukazovat na porušení příslibu ze strany žalobce. O vzájemné a nezávislé přísliby se jedná, jestliže se nerovnájí celému protiplnění na obou stranách, nýbrž pouze jeho části, a jestliže v případě porušení jsou možné na obou stranách samostatné žaloby k vymáhání náhrady škody za újmu, utrpěnou v důsledku tohoto porušení.

Prísliby jsou závislé, jestliže plnění jednou stranou je podmíněno plněním druhou stranou, a v takovém případě strana, která usiluje o plnění, musí prokázat splnění nebo ochotu splnit; přísliby jsou naproti tomu nezávislé, když skutečné plnění jednou stranou není závislé na plnění druhou stranou a kde v důsledku toho prostředkem k prosazení práva je na obou stranách žaloba.

Disjunctive covenants. Disjunktivní. Prísliby, které se týkají splnění jednoho nebo více závazků z několika možných, podle volby jedné či druhé strany.

Executed or executory. Splněné a nesplněné (splnitelné v budoucnu). Ty první se týkají úkonu, který byl již proveden; zatímco ke splnění těch druhých dojde v budoucnu.

Express or implied. Výslovné a implikované. Výslovné jsou tvořeny sliby stran v listině, vyjadřujícími *expressis verbis* jejich úmysl, zatímco implikované přísliby odvozuje zákon z určitých slov v listině, která úmysl stran naznačují (i když jej výslovně nevyjadřují). Implikovaný příslib může být logicky dovozen z celé smlouvy a okolností provázejících její vyhotovení. *Anderson v. Britt, Ky.*, 375 S.W.2d 258, 260. Výslovné přísliby jsou také nazývány *covenants „in deed“* (z listiny), na rozdíl od *covenants „in law“* (ze zákona).

General or specific. Obecné a specifické. Obecné se vztahují k pozemku obecně a staví toho, vůči komu je příslib učiněn (*covenantee*), pouze do postavení věřitele *sui generis*; specifické se týkají určitých specifických pozemků a dávají tomu, vůči komu je učiněn příslib, k pozemkům retenční právo.

Inherent and collateral. Základní (inherentní) a vedlejší (kolaterální). Základní bezprostředně postihují konkrétní pozemek, zatímco vedlejší postihují nějaké vedlejší skutečnosti, které zřizují práva k pozemku nebo nájem provázejí. Príslib inherentní se týká pozemku a je s právem k pozemku pevně spojen; jako např. závazek, že majetek, k němuž se převádí držba na základě pro-

nájmu, musí být nerušeně užíván, že musí být udržován v dobrém stavu nebo že nesmí být převeden. Príslib vedlejší se vztahuje k nějaké vedlejší záležitosti, která se převáděného pozemku netýká buď vůbec, nebo ne tak bezprostředně; např. zaplatit celou peněžní částku na jednu apod.

Joint or several. Společné a samostatné. Společné zavazují oba či všechny ty subjekty, které činí příslib (*covenantors*), dohromady; samostatné zavazují každého z nich zvlášť. Prísliby mohou být společné i samostatné současně, pokud jde o ty, kdo činí příslib; ale pokud jde o ty, vůči nimž je příslib učiněn (*covenantee*), nemohou být přísliby společné i samostatné současně, nýbrž musí být buď pouze společné, nebo samostatné.

Principal and auxiliary. Hlavní a pomocné. Hlavní přísliby souvisejí přímo s hlavním předmětem smlouvy, uzavřené mezi stranami; zatímco pomocné přísliby se nevztahují přímo k hlavnímu předmětu smlouvy mezi stranami, nýbrž k něčemu, co s ním souvisí.

Real. Reálné. Reálný příslib zavazuje dědice toho, kdo jej učinil, a přechází na právní nástupce nabyvatele půdy. Príslib, z něhož vyplývá povinnost, která je natolik spojena s nemovitostí, že ten, kdo má nemovitost, je buď oprávněným, nebo je povinen plnit; příslib, jehož předmět je spojen s půdou nebo jinou nemovitostí nebo je od ní natolik neodmyslitelný, že ten, na něhož bylo převedeno právo k půdě, může na jeho základě podat žalobu za porušení, k němuž dojde v době, kdy jeho právo k půdě trvá.

Transitive or intransitive. Přechodné nebo nepřechodné. O přechodný příslib se jedná, jestliže povinnost k jeho splnění přechází na právní nástupce toho, kdo příslib učinil; v případě nepřechodných příslibů je povinnost ke splnění omezena pouze na toho, kdo je učinil, a nepřechází na jeho nástupce.

Jiné složené a popisné výrazy

Continuing covenant. Pokračovací příslib. Takový, který vyjadřuje nebo nezbytně implikuje konání slíbených úkonů postupně nebo tak často, jak mohou vyžadovat okolnosti, např. platit nájemné ve splátkách, udržovat nemovitost v dobrém stavu, obdělávat půdu atd.

Full covenants. Kompletní přísliby. Tak, jak je tento výraz běžně užíván, znamená: *covenants for seisin* (ohledně právoplatné držby), *for right to convey* (ohledně práva převodu), *against incumbrances* (proti břemenům), *for quiet enjoyment* (ohledně nerušeného užívání), někdy *for further assurance* (ohledně dalšího zajištění), a téměř vždy *of warranty* (záruční), který často nahrazuje *covenant for quiet enjoyment* (ohledně nerušeného užívání) a v mnoha státech USA je jediným příslibem, který se prakticky užívá. K jednotlivým pojmům viz níže.

Restrictive covenant. Viz tento pojem.

Separate covenant. Separátní příslib. Samostatný příslib, který zavazuje několik osob, každou zvlášť, nikoli společně.

Usual covenants. Obvyklé přísliby. Souhlasí-li ten, kdo prodává nemovitost, že poskytne obvyklé přísliby, pak se zavazuje, že do převodní listiny připojí následující přísliby: *of seisin* (právoplatné držby), *of quiet enjoyment* (nerušeného užívání), *of further assurance* (dalšího zajištění), *of general warranty* (obecné záruky), *of right to convey* (práva převodu) a *against incumbran-*

ces (proti břemenům). Dohromady se jim říká *covenants for title* (prísliby, týkající se titulu), aby se rozlišily od „restriktivních příslibů“. Viz *Covenants for title, níže*. K jednotlivým pojmům viz níže.

Specifické přísliby

Covenants against incumbrances. Prísliby „proti břemenům“. Záruka, že na převáděné půdě nepí žádná břemena. Výhrada vůči všem právům k půdě, která by mohla existovat u třetích osob na úkor hodnoty poskytnutého práva k půdě.

Covenant appurtenant. Príslib, příslušející k půdě; „služebnostní příslib“. Príslib, který je spojen s půdou. Príslib, který přechází s půdou a zavazuje dědice, vykonavatele závěti a právní nástupce původních stran.

Covenant for further assurance. Príslib ohledně „dalšího zajištění“. Príslib na straně toho, kdo prodává nemovitost, že učiní veškeré další úkony za účelem doplnění nabyvatele titulu, jaké může nabyvatel rozumně požadovat. Tento příslib je považován za velmi důležitý, neboť se týká jak právního titulu prodávajícího, tak i převodní listiny, takže jednak zajišťuje provedení všech kroků, nezbytných pro nápravu všech nedostatků právního titulu, jednak odstranění všech případných vad listiny.

Covenant for possession. Príslib ohledně „držby“. Príslib, kterým se nabyvateli nebo pachtýři poskytuje právo držby.

Covenant for quiet enjoyment. Príslib ohledně „nerušeného užívání“. Zajištění proti následkům vadného právního titulu a proti veškerému rušení na jeho základě. Príslib majitele pozemku nebo převodce, že nájemce nebo nabyvatel nebude vypuzen nebo rušen převodcem nebo osobou mající k pozemku retenční právo nebo silnější právní titul.

Covenants for title. Prísliby, týkající se „právního titulu“. Prísliby, které jsou obvykle připojeny k listinám o převodu půdy na straně převodce a zavazují jej k zajištění kompletnosti, jistoty a trvání právního titulu, převáděného na nabyvatele. Patří sem *covenant for seisin* (ohledně právoplatné držby), *for right to convey* (ohledně práva převodu), *against incumbrances* (proti břemenům) nebo *for quiet enjoyment* (ohledně nerušeného užívání), někdy *for further assurance* (ohledně dalšího zajištění) a téměř vždy *of warranty* (záruční).

Covenant in gross. Príslib, který nepřechází s pozemkem.

Covenant not to compete. Príslib nesoutěžit. Dohoda, která je součástí pracovní smlouvy nebo smlouvy o prodeji podniku, ve které se jedna strana zavazuje, že se po určité časové období a v rámci určitého území zdrží soutěžení s druhou stranou. Takové omezení musí být přiměřené co do rozsahu a trvání nebo musí být podloženo adekvátním protiplněním.

Covenant not to sue. Príslib nežalovat. Príslib toho, kdo má právo podat žalobu proti druhému, kterým se zavazuje, že žalobu k uplatnění svého práva nepodá. Tento příslib neanuluje žalobní důvod a nezprošťuje povinnosti ostatní spoluporušitele práv, i když si práva vůči nim zvláště nevyhrazuje. *Van Cleave v. Gamboni Const. Co.*, 665 P.2d 250, 252, 99 Nev. 544.

Covenant of non-claim. Príslib neuplatnit nárok. Príslib, který byl kdysi užíván zejména ve státech Nové Anglie a v listinách o splácení pachtovného z pozemků

v Pennsylvánii, v tom smyslu, že ani prodávající, ani jeho dědicové nebo jiné osoby atd., nebudou uplatňovat právní titul k převáděné nemovitosti.

Covenant of right to convey. Záruka práva na převod. Záruka, kterou poskytuje převodce pozemku v tom smyslu, že má jako převodce dostatečnou způsobilost a dostatečný právní titul, aby převedl právo k pozemku, které se příslušnou listinou zavazuje převést.

Covenant of seisin. Záruka právoplatné držby nemovitosti. Záruka vůči nabyvateli, že převodce má skutečné právo k půdě v tom rozsahu a kvalitě, jak je údajně převádí.

Covenant of warranty. Záruční příslib. Záruka ze strany převodce práva k půdě, že nabyvatel bude požívat stejného práva, bez rušení ze strany někoho, kdo by měl silnější právní titul.

Covenant running with land. Příklad přecházející s pozemkem. Příklad, který sleduje osud pozemku, jako by byl připojen k právu k pozemku, a který nemůže být od pozemku oddělen a převeden bez něj. O příslibu se říká, že přechází s pozemkem, jestliže nejenom původní strany nebo jejich nástupci, ale každý následný majitel pozemku bude oprávněn požívat jeho výhod, nebo bude odpovědný za plnění povinností z něj plynoucích. Neboli — jinými slovy, říká se mu tak, jestliže povinnost plnit nebo právo mít z něj užitek přechází na nabyvatele pozemku. Takový, který se dotýká a týká samotného pozemku, takže jeho výhoda nebo povinnost z něj plynoucí přechází s vlastnictvím. *Local Federal Savings & Loan Ass'n of Oklahoma City v. Eckroat*, 186 Okl. 660, 100 P.2d 261, 262. Nezbytnou náležitostí takového příslibu je, že převodce a nabyvatel musejí zamýšlet, aby příslib přecházel s pozemkem. Příklad se musí týkat nebo dotýkat pozemku, se kterým přechází, a musí tu být vědomost o vztahu mezi stranou nárokovající výhodou a stranou, která je vázána břemenem. *Green-span v. Rehberg*, 56 Mich. App. 310, 224 N.W.2d 67, 73.

Covenant running with title. Příklad, přecházející s právním titulem. Příklad, který následuje právní titul. Takovým závazkem je výhrada v pachtovní smlouvě, poskytující pachtýři možnost prodloužit smlouvu na další stanovené období. *Viz také Covenants for title, výše.*

Covenant to convey. Příklad „převést“. Příklad, kterým se ten, kdo příslib činí (*covenantor*) zavazuje, že převede na toho, komu je příslib adresován (*covenantee*) určité právo k půdě, a to za určitých okolností.

Covenant to renew. Příklad obnovit smlouvu. Smlouva, která dává pachtýři právo obnovit smlouvu pachtovní při splnění podmínek stanovených v doložce o obnově, jsou-li nějaké, nebo, nejsou-li, na základě prostého oznámení, učiněného před vypršením smlouvy pachtovní, že hodlá smlouvu obnovit.

Covenant to stand seised. Příklad zachovat držbu. Příklad, přizpůsobený takovému případu, kdy nějaká osoba získala držbu pozemku nebo jí byl pozemek navrácen (*reversion, viz tam*) nebo získala k pozemku právo na základě *remainder (viz tam)* a zamýšlí převést jej na svou manželku, dítě nebo mužského potomka. Co do podmínek spočívá v příslibu z jeho strany, že zachová držbu pozemku v jejich prospěch. Před vydáním zákona o užívání pozemků (*statute of uses*) by to znamenalo pouhé právo užívání pozemku ve prospěch toho, vůči komu byl příslib učiněn (*covenantee*); na základě zmíněného zákona se však toto právo užívání mění na zá-

konné právo k pozemku a příslib pak působí jako převod pozemku na toho, vůči komu byl příslib učiněn. Nyní je téměř obsoletní.

Covenantee. Strana, vůči které je příslib učiněn.

Covenantor. Strana, která činí příslib.

Covent. Ve starých knihách staženina slova „convent“ (*viz tam*).

Coventry Act. Coventryho zákon. Název zákona 22 & 23 Car. II, c. 1, který upravil potrestání útoků s úmyslem zmrzačit nebo znetvořit napadeného. Zákon dostal tento název, protože příčinou jeho vydání byl pouliční útok na sira Johna Coventryho, snad pro nějaká urážlivá slova, která pronesl v Parlamentu. 4 Bl. Comm. (*Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie*) 207.

Cover. Pojistit; uhradit. Chránit cestou pojištění. *Viz také Binder; Cover note.*

Poruší-li prodávající smlouvu, má kupující právo nakoupit zboží na volném trhu jako náhradu za to, které mu dluží prodávající; nákup musí být učiněn v dobré víře a bez nepřiměřeného odkladu. Tomuto právu se říká „cover“. Nakupující může pak z titulu náhrady škody žádat rozdíl mezi náklady na „cover“ a smluvní cenou, plus všechny nahodilé a vedlejší škody, ale minus výdaje, ušetřené v důsledku nedodržení smlouvy ze strany prodávajícího. U.C.C. (*Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník*) § 2-712(1), (2).

Coverage. Rozsah pojistky; pojištění. V pojištění je to výše a rozsah rizika, smluvně sjednaného pojistitelem. Převzetí rizika, že nastane událost, proti níž bylo sjednáno pojištění. *Continental Ins. Co. v. Paccar, Inc.*, 26 Wash. App. 850, 614 P.2d 675, 684.

Automatic coverage. Automatické pojištění. V oblasti pojištění je to pokrytí dalšího majetku nebo dalších rizik již existující smlouvou, bez zvláštní žádosti ze strany pojištěného.

Cover-all clause. Doložka, zahrnující všechny možnosti. Ustanovení v listině, které záměrně zahrnuje všechny eventuality, kterých jsou si strany vědomy.

Cover into. Začlenit. Výraz „covered into the treasury“, tj. začleněn, zaplacen do státní pokladny, který je užíván v zákonech Kongresu a v praxi ministerstva financí, znamená, že peníze byly skutečně a náležitým způsobem do pokladny zaplacené, začleněny, na rozdíl od jejich pouhého uložení ve státní pokladně. U.S. v. Johnston, 124 U.S. 236, 8 S. Ct. 446, 31 L. Ed. 389.

Cover note. Krycí list. Písemné sdělení pojišťovacího agenta, že pojištění je v platnosti. Neznamená totéž, co „binder“ (krycí list), který je připraven společností. *Viz Binder.*

Covert. Skrytý. Krytý, chráněný, ukrytý. „Covert act“ je skrytý čin, nikoli zjevný.

Covert baron or covert de baron. Provdaná. Pod ochranou manžela; provdaná. *La femme qui est covert de baron*, žena, která je pod ochranou manžela.

Coverture. Stav provdané ženy. Někdy bývá tento výraz užíván jako úsporné označení právní nezpůsobilosti, která dříve existovala v common law jako důsledek sňatku. Pro tuto nezpůsobilost nemohla žena vlastnit majetek nezávisle na manželově nároku či dozoru. Tato omezení byla odstraněna zákonem jednotlivých států USA o majetku vdané ženy (*Married Woman's Property Acts*).

Cover-up. Krýt; kamufláž. Zatajit. Jako trestný čin je to jednání, spočívající v zatajení něčeho špatného či trestného. *Viz také Harbor; Misprision of felony.*

Covin. Komplot. Tajné spiknutí nebo dohoda mezi dvěma nebo více osobami s cílem někoho poškodit nebo podvést.

Covinous. Podvodný. Nepoctivý; falešný; podvodně získaný nebo poskvrněný podvodem.

Cowardice. Zbabělost. Nestatečnost; strach; zbabělé chování ve vztahu k nějaké povinnosti, která má být splněna.

C.P. Zkratka pro „common pleas“ (obecné žaloby, civilní či soukromé spory).

C.P.A. Zkratka pro „Certified Public Accountant“, tj. autorizovaný účetní revizor.

C.R. Zkratka pro *curia regis (viz tam)*; také pro „chancery reports“ (zápisy kancléřského soudu).

Craft. Plavidlo; řemeslo; cech; prohnálost. Obecně každý člun, plavidlo nebo loď.

Živnost nebo povolání, které vyžaduje zručnost a cvik, zejména manuální zručnost spolu se znalostí základů techniky. Také sbor osob, které provozují toto povolání; cech.

Podvodný trik; vychytralost; darebnost. Neprávnický výraz v tomto smyslu, i když je často užíván ve spojení s takovými výrazy jako „podvod“ a „lest“.

Craft union. Odborový svaz kvalifikovaných dělníků. Odborový svaz, jehož všichni členové dělají stejný druh práce (tj. řemeslo), např. klempířství nebo tesařinu, pro různé zaměstnavatele a průmysl.

Cram down. V konkursním právu hovorový výraz, který označuje soudní schválení plánu podle kapitoly 11, 12 nebo 13 zákona o konkursu, nehledě na námitku ze strany věřitele. *Matter of U.S. Truck Co., Inc.*, Bkcty. Mich., 47 B.R. 932, 935.

Cranage. Používání jeřábu; jeřábné. Povolení užívat jeřáb pro vykládání zboží z lodí, v mořském zálivu nebo na molu, na pevninu a mít z toho zisk. Také znamená peníze, které se platí a vybírají za tuto službu.

Crank. Potřeštěnec. Výraz, používaný obecně k označení osob výstředních, špatně přizpůsobených a majících nevhodné, přihloupilé zvyky; nevrá osoba.

Crashworthiness. Odolnost proti nárazu. Doktrína, která ukládá výrobci odpovědnost v případě autohavárie za konstrukční vady, které nezpůsobily počáteční nehodu, ale měly za následek dodatečné nebo vážnější újmy, které řidič nebo pasažér následně utrpěl kvůli vadnému interiéru nebo exteriéru vozidla. *Sumnicht v. Toyota Motor Sales, U.S.A. Inc.*, 121 Wis.2d 338, 360 N.W.2d 2, 6.

Crassus. Hrubý. Velký; drsný; nadměrný; extrémní.

Crassa ignorantia, hrubá neznalost.

Crassa negligentia, hrubá nedbalost; nedostatek obvyklé péče a příčinnosti.

Crastino. Lat. Zítra. Nazítří; na druhý den. Ve starém anglickém právu termín, určený ve writu; protože první den lhůty byl vždy svátek nějakého svatého a na writy bylo možno odpovědět následující den.

Crave. Dožadovat se. Žádat nebo požadovat; jako např. dožadovat se soudního vyšetření. *Viz Oyer.*

Craven. Zbabělý. Ve starém anglickém právu slovo, znamenající hanbu a ostudu, které bývalo vysloveno nad jedním či druhým bojovníkem ve starobylém božím soudu, dokazujícím odpadlictví.

Creamer. Výraz znamená „cizí obchodník“, ale obecně je užíván k označení obchodníka, který má stánek na trhu.

Creamus. Lat. Ustanovujeme. Jedno ze slov, kterými bývala dříve v Anglii králem zakládána korporace. 1 Bl. Comm. (*Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy komentáře k zákonům Anglie*) 473.

Créance. Pohledávka; víra. Ve francouzském právu nárok, pohledávka; také důvěra, víra.

Créancier. Věřitel. Ve francouzském právu ten, kdo poskytné úvěr; věřitel.

Creansor. Věřitel.

Create. Vytvořit. Přivést k životu; způsobit existenci; zřídit; vytvořit; např. zřídit trust, vytvořit korporaci.

Created. Vytvořený. V autorském právu platí, že dílo je „vytvořeno“, jakmile je poprvé zachyceno v rukopisu či nahrávce; jestliže je dílo po nějakou dobu upravováno a jeho část byla v určitém okamžiku zaznamenána, pak tato část představuje k tomuto okamžiku dílo, a jestliže bylo dílo upraveno v různých verzích, pak každá verze představuje samostatné dílo. Copyright Act (autorský zákon), 17 U.S.C.A. (*United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA*) § 101.

Credentials. Pověřovací listiny. Písemné doklady v pověření; obvykle ve formě listin, oprávnění nebo dobrozdání, které uvádějí pověření a pravomoc nositele.

Credibility. Věrohodnost; důvěryhodnost. Ta vlastnost svědka, která činí jeho svědectví hodnotným nebo přesvědčivým. Teprve poté, co je připuštěna kompetentnost svědka, vzniká otázka jeho věrohodnosti, nikoli dříve. Pokud jde o rozdíl mezi *competency* (způsobilost) a *credibility* (věrohodnost), *viz Competency. Viz také Character; Reputation.*

Credible. Věrohodný, důvěryhodný. Zasluhující důvěru; mající právo na důvěru. *Viz Competency; Character; Reputation.*

Credible evidence. Věrohodný důkaz. Aby byl důkaz věrohodný, musí pocházet ze spolehlivého zdroje, ale navíc musí být „věrohodný“ sám o sobě, čímž je míněno, že musí být tak přirozený, racionální a pravděpodobný se zřetelem ke skutečnosti, kterou popisuje nebo ke které se vztahuje, že mu lze snadno uvěřit; věrohodné svědectví je takové, které ob stojí ve zkoušce přijatelnosti. *Indiana Metal Products v. N.L.R.B., C. A. Ind.*, 442 F.2d 46, 52.

Credible person. Důvěryhodná osoba. Ten, kdo je hoden důvěry a má nárok na to, aby mu bylo uvěřeno. V soudním řízení ten, kdo má nárok na to, aby jeho přísaha nebo přísahné prohlášení byly přijaty jako spolehlivé, nejenom díky jeho dobré pověsti ohledně věrohodnosti, ale také díky jeho inteligenci, znalosti okolností a nezaujatému vztahu k předmětné otázce. Také ten, kdo je způsobilý svědčit. *Burleson v. State*, 131 Tex. Cr. R. 576, 100 S.W.2d 1019, 1020.

Credible witness. Důvěryhodný svědek. Ten, kdo je schopen podat svědectví u soudu; také ten, kdo je ho-

den důvěry, *Burleson v. State*, 131 Tex. Cr. R. 576, 100 S.W.2d 1019, 1020. Viz *Credibility*.

Credibly informed. Spolehlivě informovaný. Prohlásí-li osoba při plaidoyer nebo v přísedním prohlášení, že je „spolehlivě informována a vpravdě věří“ určitým skutečností, znamená to, že i když nemá žádnou přímou osobní znalost o předmětné otázce, získala tato osoba informaci o ní ze spolehlivých zdrojů nebo ze sdělení osob, které nejsou jenom „důvěryhodné“ v tom smyslu, že by byly hodny důvěry, ale také v tom smyslu, že jsou s touto speciální otázkou dobře seznámeny nebo s ní mají zkušenosti.

Credit. Důvěra; úvěr; strana „dal“. Způsobilost podniku nebo osoby vypůjčit si peníze nebo získat zboží včas na základě příznivého názoru, který má konkrétní půjčovatel na jeho platební schopnost, a na základě jeho spolehlivosti v minulosti. In re *Ford*, D. C. Wash., 14 F.2d 848, 849. Důvěra ve schopnost kupujícího splnit budoucí finanční závazky. Čas, který prodávající poskytl kupujícímu k provedení platby v jeho prospěch. Korelát k pojmu „debt“ (dluh); to jest dluh, nahližený z hlediska věřitele. To, co někdo dluží určité osobě, na rozdíl od „debit“, tedy toho, co dluží tato osoba. Nárok nebo žalobní důvod, týkající se konkrétní peněžní sumy.

Použitelnost finančních prostředků peněžní instituce nebo z akreditivu.

„Credit“ znamená právo, udělené dlužníku věřitelem, odložit zaplacení dluhu nebo přivodit dluh a odložit jeho zaplacení. Uniform Consumer Credit Code (Jednotný zákoník spotřebního úvěru), Section (oddíl) 1.301(7).

V účetnictví je „credit“ položka deníkového záznamu, která zvyšuje příjmy, pasiva a ekvitu; a snižuje aktiva a výdaje.

V oblasti daňové „credits“ (zde: daňové dobropisy) redukuje již vypočtenou daňovou povinnost, na rozdíl od odpočtů, které snižují zdanitelný příjem. Příklady daňových dobropisů jsou úlevy na dítě, úlevy pro osoby pokročilého věku nebo trvale invalidní atd.

Viz také *Confirmed credit*; *Credit line*; *Fair credit Reporting Acts*; *Installment credit*; *Investment tax credit*; *Letter of credit*; *Notation credit*; *Open credit*; *Open-end credit*; *Revocable credit*; *Revolving credit*; *Tax credit*. *Srovn.* *Debit*.

Bank credit. Bankovní úvěr. Peníze, které banka půjčuje jednotlivci.

Bill of credit. Viz *Bill*.

Consumer credit. Viz *Consumer credit*; *Consumer credit Code*; *Consumer Credit Protection Act*; *Consumer credit sale*; *Consumer credit transaction*; *Credit card*; *Equal Credit Opportunity Act*; *Fair Credit Billing Act*; *Fair Credit Reporting Acts*; *Truth-in-lending Act*.

Credit insurance. Viz *Credit insurance*.

Extortionate credit. Viz *Extortion*; *Loansharking*.

Line or credit. Viz *Credit line*; *Line*.

Open credit. Viz *Open credit*; *Open-end credit*.

Secured credit. Viz *Secured transaction*.

Credit advertising. Úvěrová reklama. Reklama, která přispívá k rozšíření úvěru, proklamuje jej nebo přímo či nepřímo podporuje. Tuto reklamu upravují federální zákony i zákony jednotlivých států.

Credit balance. Aktivní zůstatek. V účetnictví stav účtu, kdy součet kreditních položek převyšuje součet debetních položek.

Credit bureau. Úvěrová kancelář. Firmy, které se zabývají shromažďováním informací, týkajících se postavení, charakteru, solidnosti a renomé jednotlivců i podniků a poskytují informace (tj. úvěrové informace) předplátcům (tj. obchodníkům, bankám, dodavatelům atd.). Postupy úvěrových kanceláří jsou upraveny federálním zákonem (*např.* *Fair Credit Reporting Act* — Zákon o poctivých úvěrových informacích) a často i zákony jednotlivých států USA. Viz také *Credit rating*; *Credit report*.

Credit card. Kreditní karta. Karta, štítek apod., které existují pro účely získání peněz, zboží, práce nebo služeb na úvěr. Tento výraz neznamená směnku, šek, příkaz k výplatě, peněžní poukázku nebo jiný převoditelný nástroj. Federální zákony (*např.* *Consumer Credit Protection Act* — Zákon na ochranu spotřebního úvěru) a často i zákony jednotlivých států USA upravují vydávání a užívání kreditních karet.

Credit card crime. Zneužití kreditní karty. Uvedeného trestného činu se dopustí ten, kdo užívá kreditní kartu pro účely získání zboží nebo služeb a je si vědom, že: (1) karta je odcizená nebo padělaná; nebo (2) karta byla odvolána nebo zrušena; nebo (3) z jakéhokoli jiného důvodu je použití karty neoprávněné. Model Penal Code (Typový trestní zákoník), § 224.6.

Credit disclosure. Viz *Annual percentage rate*; *Consumer Credit Protection Act*; *Truth-in-Lending Act*.

Credited. Připsáno k dobru. Totéž, co „paid“ (zaplacení). *Lynchburg Trust & Savings Bank v. Commissioner of Internal Revenue*, C.C.A. 4, 68 F.2d 356, 358.

Credit foncier. Pozemkový úvěr. Společnost nebo korporace, vytvořená za účelem uskutečnění kultivační půdy cestou půjček a poskytováním záloh na nemovitostní cenné papíry.

Credit insurance. Úvěrové pojištění. Smlouva, ve které se pojistitel zavazuje, že proti zaplacení pojistného a při splnění specifických podmínek ve vztahu k osobám, na něž má být rozšířen úvěr, pojistí pojištěného plně nebo částečně proti škodě, která mu může vzniknout v důsledku smrti, invalidity nebo insolventnosti osob, na něž může rozšířit úvěr v rámci pojistných podmínek. Požadavek tohoto pojištění, jakož i plně zveřejnění jeho podmínek a ceny, je upraveno jak federálním, tak i státními zákony na ochranu spotřebitele.

Credit life, accident, and health insurance. Úvěrové životní, úrazové a zdravotní pojištění. Terminové pojištění na životy dlužníků, kde věřitelé pojištěného dlužníka figurují jako oprávnění. Po smrti pojištěného dlužníka se stane splatnou částka, která přinejmenším postačuje k zaplacení dlužníkovu dluhu; a v případě jeho naprosté trvalé invalidity se stane splatnou částka, která přinejmenším postačí k pokrytí splátek dlužníkovu dluhu tak, jak se postupně stanou v průběhu trvání invalidity splatnými. *Superior Life Ins. Co. v. U.S.*, D.S.C.S., 322 F. Supp. 921, 924.

Viz také *Insurance (Credit insurance)*.

Credit line. Vyměřený úvěr; jmenovitě uvedení účinkujících. V bankovním a obchodě suma peněz nebo množství zboží, které bankéř, obchodník nebo dodavatel svolil dodat na úvěr a která je většinou předem dohodnuta.

Ve filmu představuje uvedení jmen herců, producenta, režiséra atd. v úvodních titulcích. Také může znamenat obdobné uvedení spolupracovníků nebo asistentů v knihách, programech her atd.

Credit memorandum. Sdělení o účtování ve prospěch. Dokument, užívaný prodávajícím k informování kupujícího, že jeho splatný účet je snížen kvůli omylům, stornu nebo náhradě škody.

Credit mobilier. Společnost nebo asociace, vytvořená pro provozování bankovníctví nebo pro stavbu veřejných prací, budov nebo železnic, provozování dolů nebo jiných podobných podniků, pomocí půjček nebo záloh na záruku ve formě osobního vlastnictví.

Creditor. Věřitel; strana „dal“ účtu. Osoba, vůči které má dluh jiná osoba, která je „debtor“ (dlužník). *Rooney v. Inheritance Tax Commission of Kansas*, 143 Kan. 143, 53 P.2d 500, 501. Ten, kdo má právo vyžadovat splnění závazku nebo smlouvy. *Murphy v. Jos. Hollander, Inc.*, 131 N.J.L. 165, 34 A.2d 780, 783. Ten, komu jsou dlužné peníze. V běžném smyslu se toto slovo vztahuje k finančním nebo obchodním transakcím. Opozitum výrazu „debtor“ (dlužník). *Erickson v. Grande Ronde Lumber Co.*, 162 Or. 556, 92 P.2d 170, 177.

Toto slovo připouští široký výklad. V širším smyslu znamená toho, kdo má nějaký právní závazek na základě smlouvy, výslovný nebo implikovaný, nebo z mimosmluvního porušení práva; ve svém užším významu je tento výraz omezen na toho, kdo má nějaký nárok, který je jistý a splněný. V zákonech má výraz „creditor“ různé zvláštní významy v závislosti na kontextu, účelu zákona atd.

Výraz „creditor“ podle common law a podle zákonů, které stanoví, že převody s úmyslem podvést *creditors* jsou neplatné, zahrnuje nejenom oprávněného z pevně stanoveného a určitého skutečného dluhu, nýbrž každého, kdo má právo vyžadovat splnění nějaké právní povinnosti, smlouvy nebo záruky nebo zákonné právo na náhradu škody vyplývající ze smlouvy nebo z mimosmluvního porušení práva, a znamená i toho, kdo je oprávněn k náhradě škody za porušení smlouvy o převodu nemovitosti, bez ohledu na odstoupení od žaloby na specifické plnění.

Podle U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) pojem „creditor“ zahrnuje generálního (obecného) věřitele, zajištěného věřitele, věřitele s retenčním právem a každého zástupce věřitelů, včetně asignatáře ve prospěch věřitelů, likvidátora a správce pozůstalosti nebo správce majetku insolventního dlužníka nebo postupitele, U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 1–201(12).

Podle *Bankruptcy Code* (zákon o úpadku — konkursu) výraz „creditor“ znamená toho, kdo má vůči dlužníku nárok, který vznikl v době vydání nebo před vydáním příkazu na ochranu dlužníka. *Bankruptcy Code*, § 101.

„Creditors“ podle *Federal Truth-in-Lending Act* (Federální zákon o ochraně spotřebitele) jsou ti, kteří řádně nabízejí nebo připravují nabídky úvěrů spotřebitelům. *Garza v. Chicago Health Clubs, Inc.*, D. C. Ill., 347 F. Supp. 955, 963.

Třídění

Věřitel může být nazýván „věřitel z prosté smlouvy“, „věřitel ze zvláštní smlouvy“ (*specialty, viz tam*), „věřitel z obligace“ nebo jinak podle povahy závazku, který dal vzniknout dluhu.

Attaching creditor. Věřitel, který dal obstavit majetek. Ten, kdo zařídil soudní obstavení majetku svého dlužníka. Viz *Attachment*.

Certificate creditor. Potvrzený věřitel. Věřitel municipální korporace, který obdržel certifikát o zadlužení do výše svého nároku, neboť nebyly k dispozici finanční prostředky k zaplacení.

Confidential creditor. Důvěřivý věřitel. Výraz, který je někdy používán k označení věřitelů zkrachovalého dlužníka, kteří jej vybavili prostředky k získání úvěru, k němuž ho jeho skutečné poměry neopravňovaly, a tak způsobili ztrátu ostatním věřitelům.

Creditor at large. Věřitel všeobecně. Věřitel, který nezajistil svůj dluh rozhodnutím soudu nebo si jinak nepojistil retenční právo k dlužníkovu majetku.

Domestic creditor. Tuzemský věřitel. Ten, kdo má sídlo ve stejném státě nebo zemi, jako má dlužník své sídlo nebo majetek.

Double creditor. Viz tento pojem.

Execution creditor. Exekuční věřitel. Ten, kdo získal rozsudek soudu proti dlužníku ve věci svého dluhu či nároku a také učinil opatření, aby byla proti němu nařízena exekuce.

Foreign creditor. Zahraniční dlužník. Dlužník, který má sídlo v jiném státě nebo zemi, než má dlužník své sídlo nebo majetek.

General creditor. Obecný věřitel. „Creditor at large“ (viz výše, věřitel, který nemá žádné retenční právo nebo záruku pro zaplacení svého dluhu nebo nároku).

Joint creditors. Společní věřitelé. Osoby společně oprávněné vyžadovat uspokojení téhož dluhu nebo požadavku.

Judgment creditor. Viz tento pojem.

Junior creditor. Méně významný věřitel. Ten, jehož nárok vznikl k datu pozdějšímu, než je datum vzniku nároku jiného věřitele, kterému se říká korelativně „senior“ creditor (významnější věřitel). Věřitel, jehož nárok zaujímá nižší místo v žebříčku nároků na dlužníkovu majetek. Například věřitel s nedoloženým zástavním nárokem na majetek je „junior creditor“ ve vztahu k věřiteli, který má řádně doložený zástavní nárok.

Lien creditor. Věřitel s retenčním právem. Věřitel, který získal zadržovací (retenční) právo k majetku zabením, obstavením nebo podobně; takovým věřitelem je zmocněnec ve prospěch věřitelů od data jmenování, nebo správce při úpadku ode dne ohlášení úpadku či likvidátor ode dne jmenování. U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 9–301. Viz také *Lien creditor*.

Preferred creditor. Viz tento pojem.

Principal creditor. Hlavní věřitel. Takto bývá někdy nazýván věřitel, jehož nárok co do výše velmi značně převyšuje nároky všech ostatních věřitelů. **Secondary creditor.** Druhotný (vedlejší) věřitel. Věřitel, jehož nárok je ve vztahu k prioritnímu věřiteli (věřitelům) druhotný.

Secured creditor. Viz *Secured creditor*; také *Lien creditor, výše*.

Single creditor. Viz tento pojem.

Subsequent creditor. Pozdější (následný) věřitel. Věřitel, jehož nárok vznikl po dané skutečnosti nebo tran-

sakci, jako je zápis převodní listiny nebo hypotéky. Viz také Junior creditor, výše.

Warrant creditor. Záruční věřitel. Věřitel municipální korporace, jemuž je poskytnuta municipální záruka na dlužnou částku, protože nejsou k dispozici prostředky na zaplacení.

Creditor beneficiary. Věřitel beneficiář. Třetí osoba, již případně plnění příslibu k uspokojení zákonné povinnosti. Věřitel, který má práva ze smlouvy, uzavřené mezi dlužníkem a třetí osobou, pokud podmínky této smlouvy zavazují třetí osobu zaplatit dluh, dlužný věřiteli. Věřitel může vymáhat dluh vůči každé ze stran.

Jestliže ze splnění příslibu obsaženého ve smlouvě má prospěch jiná osoba, než je adresát příslibu, je tato osoba „věřitel beneficiář“, pokud se z podmínek příslibu ve světle průvodních okolností nejvíce záměr učinit dar a pokud splnění příslibu uspokojí skutečnou nebo předpokládanou či uplatňovanou povinnost adresáta příslibu vůči beneficiáři nebo právo beneficiáře vůči adresátovi příslibu, jejichž uplatnění brání zákon o promlčecích lhůtách nebo zrušení konkursního řízení nebo které jsou nevynutitelné díky zákonu o podvodech. Restatement, Second, Contracts (Restatement, Díl druhý, Smlouvy).

Creditor's bill or suit. Věřitelská žaloba či spor. Proces podle ekvity, vedený s cílem vynutit si zaplacení dluhu z toho majetku dlužníka, který nelze postihnout obvyklým právním postupem. Sackin v. Kersting, 105 Ariz. 464, 466 P.2d 758. Užitím tohoto prostředku může soudem uznaný věřitel postihnout veškerý neosvobozený majetek dlužníka, který lze převést podle práva státu. Žaloba soudem uznaného věřitele podle ekvity za účelem postižení majetku, který nelze postihnout cestou exekuce podle práva. Postup proti majetku dlužníka k vynucení si záruky pro soudem uznaného věřitele. Toto opatření se uskutečňuje podle teorie, že soudní nálež má povahu zadržovacího práva, které může být podle ekvity vynuceno. Podle pravidel civilního řízení jde prostě o civilní žalobu, kterou se žádá o tento druh ochrany podle ekvity z důvodu splnění práva a ekvity. Fed. R. Civil. P. (Federal Rules of Civil Procedure — Federální pravidla pro civilní řízení) 2.

Creditor's claim. Věřitelský nárok. Generický výraz, označující každé právo, které má věřitel vůči svému dlužníkovi. Má-li být vymáhán v konkursním řízení, musí být prokazatelný. Viz také Claim.

Creditor's committee. Věřitelský výbor. V konkursním právu výbor ze zástupců věřitelů, volených (podle kapitoly 7) nebo jmenovaných (podle kapitoly 11) za tím účelem, aby konzultovali se správcem podstaty a plnili další úkoly v zájmu věřitelů, které zastupují. Bankruptcy Code (zákon o úpadku — konkursu), §§ 705, 1102, 1103.

Creditor's meeting. Schůze věřitelů. Při úpadku (konkursu) první schůze konkursních věřitelů, na které může být zvolen správce podstaty a pod přísahou vyslechnut dlužník. Bankruptcy Code (zákon o úpadku — konkursu), § 341. Viz také Meeting of creditors.

Creditor's suit. Viz Creditor's bill or suit.

Creditorum appellatione non hi tantum accipiuntur qui pecuniam crediderunt, sed omnes quibus ex qualibet causa debetur. Název „věřitel“ nezahrnuje pouze ty, kdo půjčili peníze, nýbrž všechny, kterým se z jakéhokoliv důvodu dluží.

Credit rating. Odhad úvěruschopnosti. Ohodnocení osoby či podniku z hlediska platební schopnosti a plnění minulých závazků. Obvykle bývá vyhotoveno úvěrovou kanceláří a užíváno obchodníky, dodavateli a bankéři ke zjištění, zda může být poskytnuta půjčka nebo přiznán úvěr. Postupy při zpracování informací jsou upraveny federálním zákonem o poctivých úvěrových informacích (Fair Credit Reporting Act).

Credit report. Informace o úvěruschopnosti zákazníka. Dokument sestavený úvěrovou kanceláří, uvádějící odhad úvěruschopnosti a příslušné finanční údaje, týkající se osoby nebo společnosti a užívaný bankami, obchodníky, dodavateli a podobně při hodnocení úvěrového rizika. Postupy při zpracování informací jsou upraveny federálním zákonem o poctivých úvěrových informacích (Fair Credit Reporting Act).

Creditrix. Věřitelka. Věřitel ženského pohlaví.

Credits. Univerzálně použitelný výraz pro závazky, které jsou splatné nebo se stanou splatnými. Colbert v. Superior Confection Co., 154 Okl. 28, 6 P.2d 791, 793. Viz také Credit; Tax credit.

Credit sale. Prodej na úvěr. Prodej, při kterém je nakupujícímu dovoleno zaplatit za zboží později, na rozdíl od prodeje za hotové. Každý prodej, ve vztahu k němuž je poskytnut prodávajícím spotřební úvěr. Tento výraz znamená každou smlouvu ve formě úschovy nebo nájmu, pokud se uschovatel nebo nájemce smluvně zaváže, že zaplatí jako náhradu za užívání částku v podstatě ekvivalentní nebo převyšující celkovou hodnotu věci a souvisejících služeb a pokud je dohodnuto, že se uschovatel nebo nájemce stane nebo se může rozhodnout, že se stane majitelem věci, splní-li své povinnosti podle smlouvy. Viz také Installment sale.

Credit slip. Úvěrová stvrzenka. Dokument, který obvykle vydávají obchody a dodavatelé v případě, že zákazník vrátí zboží, a který umožňuje zákazníkovi, aby koupil jiné zboží nebo obdržel ekvivalent v hotovosti nebo otevřený úvěr pro nákupy v budoucnu.

Credit union. Úvěrová jednota. Družstevní asociace, která používá peníze, uložené uzavřenou skupinou osob (např. spoluzaměstnanci) a půjčuje ji znovu osobám z této skupiny za výhodných úrokových podmínek. Úvěrové jednoty jsou obvykle řízeny bankovními radami nebo výbory.

Creed. Víra; vyznání. Slovo „creed“ bylo definováno jako vyznání článků víry, formální deklarace náboženské víry, formule nebo vyznání náboženského přesvědčení a soustava náboženské víry. Cummings v. Weinfeld, 177 Misc. 129, 30 N.Y.S.2d 36, 38.

Creek. Potok. Malý vodní tok, menší než řeka. Výraz znamená i úžinu, záliv, hráz nebo zátoku na břehu řeky, nikoli jen oddělený nebo samostatný vodní tok; i když často je používán právě v tomto smyslu.

Cremation. Kremace. Akt nebo proces proměny těla zemřelého na popel, působením vysokého žáru nebo ohně. Viz také Dead body.

Crementum comitatus. Příjem z hrabství. Šerifové z hrabství se dříve zodpovídali ve svých účtech za zvýšení královského pachtovného.

Crepare oculos. Vyloupnout oko. V saském právu vyloupnout oko; k tomu se pojil peněžní trest ve výši padesáti šilinků.

Crepusculum. Šero. V souvislosti s loupeží podle common law znamená tento výraz přítomnost dostatečného světla, aby bylo možno rozeznat obličeje; takové světlo, které existuje bezprostředně před východem slunce nebo přímo po jeho západu.

Crescente malitia crescere debet et poena. S rostoucí špatností musí růst i trest.

Crest. Korunka. Výraz, užívaný v heraldice; znamená heraldický znak, umístěný na erb. Vyvrcholení jednání nebo procesu. Nejvyšší nebo vrchní hřeben, výběžek, stupeň nebo vrchol.

Cretio. Lat. V kontinentálním právu určitý počet dní, poskytnutých dědici, aby uvážil, zda přijme dědictví nebo ne.

Crew. Posádka. Tento výraz obvykle znamená a označuje zejména ty, kteří jsou na palubě a pomáhají při plavbě nebo letu; např. posádka letadla, posádka lodi. Námořníci, kteří obsluhují loď, včetně kapitána a důstojníků; nebo může znamenat lodní mužstvo bez kapitána, případně mužstvo bez kapitána i všech ostatních důstojníků.

„Crew“ nemá absolutně neměnný právní význam nebo nějaký přesně vymezený význam faktický. Schantz v. American Dredging Co., C.C.A. Pa., 138 F.2d 534, 537.

Crew list. Seznam posádky. Seznam posádky lodi nebo letadla; jeden z lodních nebo palubních dokumentů. Tuto listinu vyžadují zákony a někdy i smlouvy. 46 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 322, 323.

Crier. Soudní vyvolavač. Soudní úředník, který činí veřejná oznámení. Jeho hlavní povinností je ohlašovat začátek soudního zasedání a jeho odročení, jakož i skutečnost, že budou vyřizovány určité zvláštní záležitosti, oznamovat připuštění osoby za barristera, vyvolávat jména porotců, svědků a stran, oznamovat, že svědek byl vzat pod přísahu, vyhlášovat mlčenlivost, je-li to nařízeno, a obecně činit taková oznámení veřejné povahy, jaká nařídí soud. Dražitel (*cryer*). Viz také Bailiff.

Criez la peez. Přečtete nahlas smír. Věta, užívaná ve starobylých procesech k vymáhání odstupného. Byla to slovní formule, kterou soudce, před kterého se strany dostavily, nařizoval přítomnému soudnímu úředníkovi, aby odříkal nebo přečetl nahlas dohodu nebo ujednání mezi stranami ohledně pozemků, určených k převodu.

Crim. Con. Zkratka pro „criminal conversation“, tedy cizoložství.

Crime. Trestný čin, zločin. Pozitivní či negativní čin, který je porušením trestního práva; delikt, protiprávní čin proti státu nebo USA.

„Crime“ a „misdemeanor“ jsou vlastně synonymní výrazy; i když v obecné mluvě „crime“ označuje takové delikty, které jsou závažnější povahy. Obecně vzato, porušení nařízení či výnosu není „crime“.

„Crime“ může být definován jako čin, který byl spáchán porušením těch povinností, které má jedinec vůči společnosti a jejichž porušení musí delikvent podle zákona odčinit. „Crime“ (trestný čin) nebo „public offense“ (porušení práva veřejného, viz také Offense) je čin, spočívající v jednání nebo opomenutí, porušujícím zákon, který je zakazuje nebo příkazuje, a s nímž je spojen na základě odsouzení některý z následujících trestů nebo jejich kombinace: (1) smrt; (2) vězení; (3) pokuta; (4)

propuštění z úřadu; (5) nebo nezpůsobilost zastávat a požívat čestný či výnosný úřad nebo trust. Třebaže má mnoho trestných činů svůj původ v common law, většina jich byla zakotvena v zákoně; a v mnoha státech USA byly kodifikovány. Navíc existují jak trestné činy jednotlivých států, tak federální trestné činy (pokud jde o ty druhé, viz Title 18, U.S.C.A. — United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA).

Viz také Classification of crimes; Compounding crime; Continuing offense; Criminal; Degrees of crime; Elements of crime; Federal crimes; Felony; Inchoate crimes; Instantaneous crime; Lesser included offense; Misdemeanor; Offense; Petty offense; Political crime; Vehicular crimes.

Obecné třídění

Trestné činy jsou tříděny k různým účelům, hlavní třídění je to, které dělí trestné činy na „felonies“ (těžké/ hrdelní trestné činy, resp. zločiny), a „misdemeanors“ (lehčí trestné činy). Další třídění jsou: (a) trestné činy, které jsou *mala in se*, versus trestné činy *mala prohibita*; (b) hanebné trestné činy versus trestné činy, které nejsou hanebné; (c) trestné činy, které znamenají morální zvrhlost, versus ty, které neznemají morální zvrhlost; (d) závažnější trestné činy versus menší („petty“) trestné činy; a (e) trestné činy podle common law versus trestné činy podle zákona.

Capital crime. Hrdelní trestný čin. Trestný čin, trestaný smrtí.

Common law crimes. Trestné činy podle common law. Tyto činy jsou trestné na základě common law, na rozdíl od trestných činů, zakotvených v zákoně.

Continuous crime. Trvající trestný čin. Trestný čin, spočívající v trvající sérii činů, která trvá déle, než je třeba k jeho dokonání, např. přechovávání utajených zbraní. V případě trestných činů okamžitých začíná promlčecí lhůta běžet s jejich uskutečněním, zatímco v případě trvajících trestných činů začíná běžet až se skončením trestného chování nebo jednání.

Crime against law of nations. Trestný čin proti mezinárodnímu právu. Výraz je chápán tak, že označuje trestné činy, na jejichž potrestání se shodly všechny státy, jako je např. vražda nebo znásilnění.

Crime against nature. Zločin proti přirozenosti. Zvrácený pohlavní styk *per os* nebo *per anum* mezi lidskými bytostmi, které nejsou manžel a manželka, a každá forma pohlavního styku se zvířetem. Model Penal Code (Typový trestní zákoník), § 213.0. Trestný čin homosexuálního styku nebo sodomie.

Crime against property. Majetkový trestný čin. Výraz užívaný k označení trestného činu, jehož objektem je majetek, na rozdíl od osoby; patří sem např. krádež.

Crime insurance. Viz Insurance.

Crime of omission. Omisivní trestný čin. Delikt, který spočívá v opomenutí jednat tam, kde je povinnost jednat. Může se rovnat i zabít, je-li opomenutí úmyslné, lehkovážné a bezohledné.

Crime of passion. Zločin z vášně (v afektu). Trestný čin, spáchaný v zápalu vášně. Viz Heat of passion.

Crime of violence. Násilný trestný čin. Delikt, který obsahuje prvek útoku, pokusu o útok nebo výhrůžku útoku fyzické síly proti osobě nebo majetku druhého, nebo každý jiný delikt, který je těžkým trestným činem a který

svou podstatou znamená značné riziko, že by v průběhu provedení trestného činu mohlo být použito fyzické síly proti osobě nebo majetku druhého. 18 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 16. Násilnými trestnými činy jsou úmyslné zabití, vražda, znásilnění, ublížení na těle, únos, loupež, krádež nebo noční vzloupání do domu, vydírání spojené s výhrůžkami násilím, přepadení s nebezpečnou zbraní nebo přepadení s úmyslem spáchat trestný čin, který se restá vězením delším než jeden rok, zháňství trestné jako těžký trestný čin nebo pokus o spáchání či spolčení ke spáchání některého z výše uvedených trestných činů.

Crimes mala in se. Trestné činy *mala in se*, tj. škodlivé samy o sobě. *Crimes mala in se* zahrnují činy nemorální nebo škodlivé samy o sobě, ve své podstatě, jako je krádež, loupež, zháňství, znásilnění, vražda a porušení veřejného pořádku.

Crimes mala prohibita. Trestné činy škodlivé, protože zakázané. *Crimes mala prohibita* zahrnují věci zakázané zákonem jakožto porušení práv druhých, ačkoli se jim nemusí připisovat žádná morální zvrhlost, a znamenají trestný čin jenom proto, že jsou takto zakázány.

Felony. Viz Felony.

Infamous crime. Hanebný zločin. Trestný čin, který nese s sebou zbavení čestných občanských práv pro toho, kdo jej spáchal. Výraz „infamous“ — tj. zlopestivý nebo bez dobré pověsti — se používal v common law k označení určitých trestných činů: osoba, která byla za takový čin odsouzena, stala se nezpůsobilou svědčit jako svědek, podle teorie, že by tato osoba nebyla spáchala tak ohavný trestný čin, kdyby nebyla natolik zvrhčená, že si nezaslouží důvěru. Takovými trestnými činy jsou zrada, těžký trestný čin (*felony*, viz *tam*) a *crimen falsi*. Trestný čin, za který je trest vězení ve státní věznici nebo trestníci s nucenými pracemi nebo bez nich, je hanebným zločinem ve smyslu ustanovení V. Dodatku k Ústavě USA, podle něhož „nikdo nesmí být nucen zodpovídat se z hrdelního nebo jiného hanebného zločinu, leda na základě řádné žaloby ze strany Velké poroty“. *Mackin v. U.S.*, 117 U.S. 348, 6 S. Ct. 777, 29 L. Ed. 909; *Brede v. Powers*, 263 U.S. 4, 44 S. Ct. 8, 68 L. Ed. 132. Není to charakter trestného činu, nýbrž povaha trestu, která činí trestný čin „hanebným“. Zda je trestný čin hanebný, závisí na trestu, který může být za něj uložen, nikoli na trestu, který byl uložen. *United States v. Moreland*, 258 U.S. 433, 42 S. Ct. 368, 370, 66 L. Ed. 700.

Misdemeanor. Viz Misdemeanor.

Organized crime. Organizovaný zločin. Výraz je užíván k označení toho druhu trestného činu, který je dílem skupiny a organizace, na rozdíl od trestného činu plánovaného a provedeného jednotlivci bez organizační podpory; obvyklým námětem organizovaného zločinu jsou hazardní hry a narkotika.

Quasi crimes. *Quasi* trestné činy. Výraz zahrnuje všechny protiprávní činy, které nejsou „crimes“ nebo „misdemeanors“, ale mají povahu trestných činů. Skupina protiprávných činů proti veřejnosti, které nebyly sice prohlášeny za trestné činy, ovšem bezpráví vůči široké nebo místní veřejnosti, které je jim vlastní, by správně mělo být potlačeno či potrestáno propadnutím majetku a pokoutou. To by zahrnovalo jak všechny žaloby *qui tam* (viz *qui tam* actions), tak propadnutí majetku

(*forfeiture*, viz *tam*), postihující zanedbání nebo porušení veřejné povinnosti. *Quasi crime* by neměl zahrnovat žalovatelný protiprávní čin jakéhokoli stupně, nýbrž pouze propadnutí majetku za bezpráví způsobené veřejností, ať už úmyslně či neúmyslně, vynutitelné v civilním nebo trestním řízení. Také protiprávní činy, za něž je odpovědná nějaká jiná osoba, než skutečný pachatel, jestliže je předpoklad, že pachatel jednal z příkazu odpovědné strany. Mnohdy újmy, které byly způsobeny neúmyslně. Tzv. „D.W.I. offenses“ (driving while intoxicated, tj. protiprávné činy, spočívající v řízení auta ve stavu intoxikace) jsou někdy klasifikovány jako *quasi crimes*.

Statutory crimes. Trestné činy, vyplývající ze zákona. Ty, které jsou vyjmenovány v zákonech, na rozdíl od těch, které jsou známé nebo stíhatelné podle common law. Viz např. U.S. Code (United States Code — Zákoník USA), Title 18.

White collar crime. Trestný čin bílého límečku. Obecně patří do této skupiny trestných činů porušení protitrustových zákonů, úplatkářství, počítačové zločiny, trestní porušení autorských práv, trestné činy v oblasti životního prostředí, vyzvědačství, porušení předpisů o potravinách a o drogách, podvody v oblasti vládních smluv, podvody v oblasti pošty a telegrafu, podvody v oblasti pojištění a daní, krádež obchodního tajemství.

Crime control acts. Zákony o boji proti kriminalitě. Rozmanité zákonodárství, určené k potlačování trestných činů, např. cestou uvedení nových druhů trestných činů v zákoně, nového definování existujících trestných činů, zpřísnování trestů, rozšíření počtu prokurátorů, soudců, vězení atd. Příkladem je federální Comprehensive Crime Control Act (zákon o komplexním boji proti kriminalitě) z r. 1984; Drug Abuse Act (zákon o zneužívání drog) z r. 1988 (začleněn do U.S. Code, tj. Zákoníku USA, Titles 18 a 21).

Crimen. Lat. Zločin, trestný čin. Také obvinění nebo nařčení ze zločinu.

Crimen furti. Trestný čin krádeže.

Crimen incendii. Zločin upálení, zháňství, který nepředstavoval pouze novodobý zločin zháňství, nýbrž také upálení člověka, zvířete nebo majetku.

Crimen innominatum. Nepojmenovaný zločin. Zločin proti přirozenosti; sodomie nebo homosexualita.

Crimen raptus. Zločin znásilnění.

Crimen roberiae. Zločin loupeže.

Flagrans crimen; Locus criminis; Particeps criminis. Viz tyto pojmy.

Crimen falsi. Trestný čin podvodu. Výraz se obecně vztahuje na trestné činy krivé přísahy nebo svádění ke krivé přísaze, falešného prohlášení, podvodu, zpronevěry, falešné záminky nebo každý další protiprávní čin, který obsahuje nějaký prvek nepoctivosti, nepravdy nebo podvodu, mající vliv na svědkovu přirozenou snahu podat pravdivé svědectví. *Government of Virgin Islands v. Toto*, C. A. Virgin Islands, 529 F.2d 278, 282.

V *common law* každý trestný čin, který pachatele činí nezpůsobilým vystupovat jako svědek, jako např. padělání, krivá přísaha, svedení ke krivé přísaze a další trestné činy, postihující výkon soudnictví.

V *kontinentálním právu* zločin podvodu, falšování, který mohl být spáchán písemně, jako např. paděláním závětí nebo jiné listiny; slovy, jako např. krivým svědec-

tvím nebo krivou přísahou; nebo skutky, jako např. paděláním peněz, obchodováním s falešnými váhami a mírami, paděláním pečeti a dalšími podvodnými a klamavými praktikami.

Crimen falsi dicitur, cum quis illicitus, cui non fuerit ad haec data auctoritas, de sigillo regis, raptio vel invento, brevia, cartaeve consignaverit. Zločin podvodu je, když někdo, komu nebylo k tomu dáno pověření, nezákonně opatřil příkaz nebo listinu královskou pečeti, ukradenou nebo nalezenou.

Crimen laesae majestatis. Zločin *lese-majesty*, tj. urážky Veličenstva (neboli majestátu); velezrada. Tohoto výrazu užívali starší angličtí autoři k označení každého zločinu, dotýkajícího se královny osoby nebo důstojnosti.

Výraz je vypůjčen z kontinentálního práva, kde znamená podniknutí jakéhokoli činu, namířeného proti císaři nebo proti republice.

Crimen laesae majestatis omnia alia crimina excedit quoad poenam. Zločin urážky majestátu převyšuje co do trestu všechny ostatní trestné činy.

Crimen omnia ex se nata vitiat. Zločin znečistí všechno, co z něj pochází.

Crimen trahit personam. Zločin táhne osobu (tj. spáchání zločinu dává soudy v místě, kde byl spáchán, jurisdikci nad osobou pachatele).

Crime statistics. Statistika zločinu. Čísla, sestavená agenturami státu nebo federální agenturou, ukazující výskyt různých druhů zločinu na bázi geografické.

Criminal, s. Zločinec. Ten, kdo spáchal trestný čin; ten, kdo byl po právu odsouzen za zločin; ten, kdo byl uznán vinným ze spáchání zločinu. Viz také Dangerous criminal; Habitual criminal.

Criminal, adj. Zločinný; trestní, trestný. Takový, který se vztahuje nebo je spojen s trestním právem nebo s výkonem trestního soudnictví nebo se týká zločinu či trestného činu nebo má povahu zločinu. Jsoucí zločinné povahy nebo znamenající zločin.

Criminal act. Trestný čin. Spáchání trestného činu.

Criminal action. Trestní řízení. Postup, kterým je osoba, obviněná z trestného činu, postavena před soud a je buď shledána nevinou, nebo je shledána vinnou a odsouzena. Jednání, řízení nebo proces, vedené s cílem potrestat porušení trestních zákonů. Viz také Indictment; Penal action; Prosecution.

Criminal anarchy. Zločinný anarchismus. Doktrína, podle níž vláda většiny by měla být svržena silou a násilím nebo jinými nezákonnými prostředky. Prosazování této doktríny se považuje za těžký zločin. *Whitney v. California*, 274 U.S. 357, 47 S. Ct. 641, 71 L. Ed. 1095; 18 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 2384.

Criminal Appeals Act. Zákon o odvoláních ve věcech trestních. Federální zákon, který umožňuje USA podat proti určitým rozsudkům, výnosům nebo usnesením obvodních soudů odvolání k odvolacím soudům. 18 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 3731.

Criminal attempt. Pokus trestného činu. Tento trestný čin spočívá v pokusu spáchat trestný čin a v určitém kroku nebo zjevném činu, směřujícím k provedení trestného činu. *State v. Harvill*, 106 Ariz. 386, 476 P.2d 841. Podstatný krok, směřující k trestnému činu, se specific-

kým úmyslem provést tento určitý trestný čin. Pokus trestného činu je definován jako zřetelný čin, provedený s úmyslem něco specifického vykonat, směřující k dokonání, ale postrádající úplné dokončení; takový zřetelný čin musí být dostatečně blízký zamýšlenému trestnému činu, aby tvořil jeden z přirozené řady skutků, které vyžaduje záměr jeho úplného dokonání. *Com. v. McCloskey*, 234 Pa. Super. 577, 341 A.2d 500, 503. Viz také Attempt.

Criminal behavior. Trestné chování. Chování, které způsobuje nějaké společenské bezpráví a které je definováno a uvedeno v zákoně jako trestné.

Criminal capacity. Trestní způsobilost. Zákonem stanovené předpoklady, nezbytné ke spáchání trestného činu, jako je dobrovolnost činu, věk a přičetnost. Viz také Capacity; Insanity.

Criminal charge. Obvinění z trestného činu. Obvinění z trestného činu, formulované v písemném obvinění (complaint, viz *tam*), žalobě podané prokurátorem (information, viz *tam*) nebo formální obžalobě (indictment, viz *tam*) a realizované v podobě trestního stíhání.

Criminal coercion. Viz Coercion.

Criminal conspiracy. Zločinné spiknutí (komplot). Dohoda nebo spolčení dvou nebo více osob k provedení trestného nebo nezákonného činu nebo provedení zákonem dovoleného činu nezákonným nebo trestným způsobem. V mnoha jurisdikcích se vyžaduje zjevný čin k podpoře spolčení. Viz také Conspiracy.

Criminal contempt. Urážka soudu v trestním právu. Trestný čin, spočívající v maření úředních povinností soudu, které vyúsťuje obvykle v nějaký čin, spáchaný v přítomnosti soudu. Např. hanlivé jednání vůči soudci nebo odmítnutí odpovídat na otázky po udělení immunity (viz Immunity). Chování namířené proti majestátu zákona nebo důstojnosti či autoritě soudu nebo soudce, zatímco „civil contempt“ obvykle spočívá v opomenutí vykonat něco, co nařídil soud v civilním řízení ve prospěch druhé strany ve sporu. *Sullivan v. Sullivan*, 16 Ill. App. 3d 549, 306 N.E.2d 604, 605. Viz také Contempt.

Criminal conversation. Cizoložství. Pohlavní styk s cizím manželem či manželkou nebo porušení slibu věrnosti. Delikt, který je považován za svého druhu civilní bezpráví vůči manželovi nebo manželce a opravňuje jej nebo ji žádat náhradu škody. Delikt svedení nebo odvedení manželky nebo manžela. Často zkracováno na *crim. con.* Jednání, spočívající v cizoložství, zakazují zákony několika států USA. Viz Adultery; Alienation of affections; Heart balm statutes.

Criminal forfeiture. Propadnutí majetku v trestním právu. Odnětí věci státem, protože byla použita při spáchání trestného činu; např. propadnutí automobilu, užívaného k lovu bez licence a mimo sezonu. Viz např. 18 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 982; 21 U.S.C.A. § 853. Viz také Confiscate; Forfeiture; Seizure.

Criminal fraud. Podvod. V daňovém právu pokus vyhnout se placení zákonných daní úmyslným podáním falešného nebo podvodného daňového priznání. I.R.S. (Internal Revenue Service — Daňová služba) §§ 7201, 7207. V jiných souvislostech trestný čin zmocnění se cizího majetku pod falešnými záminkami nebo úskokem. Viz také Fraud.

Criminal gross negligence. Hrubá nedbalost v trestním právu. Hrubá nedbalost je „culpable“ (trestuhodná) nebo „criminal“ (trestná), je-li provázána jednáním nebo opomenutím lehkomyšlné nebo úmyslné povahy, svědčící o ledabylém nebo lhostejném přehlížení práv druhých, za okolností, kdy se dá rozumně předpokládat, že to způsobí újmu, nebo kdy není nepravděpodobné, že to bude příčinou újmy, a delikvent ví nebo je povinen vědět o pravděpodobném následku svého jednání; „culpable“ (trestuhodný) zde znamená zasluhující hanu nebo pokárání. *Viz také* Criminal negligence, níže.

Criminal insanity. *Viz* Insanity.

Criminal instrumentality rule. Pravidlo trestního působení. Bylo-li trestným činem spácháno bezpráví, je jeho „bezprostřední příčinou“ trestný čin a nikoli nedbalostní jednání strany, které jej umožnilo. *Foutch v. Alexandria Bank & Trust Co.*, 177 Tenn. 348, 149 S.W.2d 76, 85.

Criminal intent. Zločinný úmysl. Úmysl spáchat trestný čin; zlá vůle, jak je projevena spácháním trestného činu; úmysl zbavit pravého vlastníka majetku nebo jej o něj podvodně připravit. Zahrnuje ty důsledky, které představují pravý záměr, pro který je čin proveden, nehlédě na pravděpodobnost toho, zda nastanou, nebo o nichž je známo, že jistě nastanou, nehlédě na přání. Může být obecný nebo specifický úmysl; *mens rea*. *Viz také* Knowingly; Mens rea; Premeditation; Specific intent.

Criminal jurisdiction. Trestní jurisdikce. Pravomoc tribunálu vyšetřovat a vyřizovat trestní případy.

Criminal laws. *Viz* Penal Code; Penal laws.

Criminal libel. Pomluva v trestním právu. V trestním právu je pomluva či urážka na cti maliciózní zveřejnění pomluvy, působící po určitou delší dobu. Maliciózní pomluva osoby, zveřejněná tiskem nebo písmem, s úmyslem vyprovokovat její hněv a zbavit ji výsad veřejné důvěry a společenského styku. Jde o lehčí trestný čin (misdemeanor, *viz tam*) podle common law a také podle novodobých zákonů, ledaže by šlo o těžký trestný čin (felony, *viz tam*), což není obvyklé. Obsahuje 4 prvky: (1) pomluvu, (2) trvalejší působení, (3) zveřejnění a (4) zlý úmysl. Je však třeba poznamenat, že trestní sankce za pomluvu veřejných úředníků podléhají stejným ústavním promlčecím lhůtám, jako civilní žaloby. *Garrison v. State of Louisiana*, 379 U.S. 64, 85 S. Ct. 209, 13 L. Ed.2d 125. *Viz také* Libel.

Criminal malversion. Zneužití úřední moci. Široká skupina korupčních úřednických praktik. *Jimenez v. Aristeguieta*, C. A. Fla. 311 F.2d 547, 562. *Viz* např. Bribery.

Criminal mischief. Trestné způsobení škody. Druh úmyslného a maliciózního poškození majetku, které zákony ve většině států pokládají za trestné.

Criminal motive. Pohnutka v trestním právu. Takový stav mysli, který vyvolá jednání nebo přivodí jednání nebo dá vzniknout záměru. Liší se od *intent* (úmyslu), který představuje bezprostřední zřetel, zatímco pohnutka je vzdálenější záměr.

Criminal negligence. *Viz* Criminal gross negligence, výše; také Negligence.

Criminal non-support. Neplacení výživného. Úmyslné a neodůvodněné opomenutí vyživovat někoho, koho

zákon této osobě vyživovat ukládá (tj. manžela a děti). *Viz* Non-support; Support.

Criminal proceeding. Trestní řízení. Řízení, které je zahájeno a je vedeno buď s cílem zabránit spáchání trestného činu, nebo za účelem stanovení viny za trestný čin již spáchaný a potrestání pachatele; na rozdíl od „civilního řízení“, které je k nápravě soukromého bezpráví. V užším smyslu „criminal proceeding“ znamená nějaký krok, učiněný před soudem vůči osobě nebo osobám, obviněným z porušení trestního zákona. *Viz* také Criminal procedure.

Criminal process. Obsílka v trestním procesu. Příkaz, který vyústuje v přinucení pachatele, aby se zodpovídal ze spáchání trestného činu; *např.* zatykač. *Viz* také Indictment; Information; Process; Warrant.

Criminal prosecution. Trestní stíhání. Jednání nebo řízení, které je u příslušného soudu zavedeno jménem státu s cílem zajistit odsouzení a potrestání toho, kdo byl obviněn z trestného činu. Řízení, zavedené státem k zajištění trestu pro osobu, která byla obviněna a shledána vinnou ze spáchání trestného činu; zahrnuje nejenom obžalobu, ať už ve formě formální obžaloby (indictment, *viz tam*) nebo žaloby podané prokurátorem (information, *viz tam*), a rozhodnutí o vině či nevině, ale také uložení trestu. *State v. Parker*, 194 Conn. 650, 485 A.2d 139, 142.

Criminal syndicalism. Trestný syndikalismus. Každá doktrína nebo pravidlo obhajující, podporující nebo podněcující trestné činy sabotáží nebo nezákonných aktů násilí nebo nezákonných metod terorismu jako prostředku k dosažení změny vlastnictví v průmyslu nebo změny moci nebo prostředku k vyvolání politické změny. *Gitlow v. New York*, 268 U.S. 652, 45 S. Ct. 625, 69 L. Ed. 1138. Obhajoba sabotáží, násilí, terorismu nebo jiných nezákonných metod pro revoluční cíle. *Viz* také Syndicalism.

Criminal trespass. Přímé a násilné porušení práva. Delikt, kterého se dopustí ten, kdo bez povolení nebo výsady tak učinit vstoupí do budovy nebo obývané stavby nebo se v nich podloučně zdržuje. Model Penal Code (Typový trestní zákoník), § 221.2. Delikt je spáchán, když někdo bez náležitého povolení vsoupí nebo se zdržuje v majetku nebo v budově jiného, vědomě nebo úmyslně či lehkomyšlně, když byl upozorněn, aby odešel, ale neučinil tak. *Day v. State, Tex. Cr. App.*, 532 S.W.2d 302, 306.

Criminalist. Kriminalista. Ten, kdo je znalý trestního práva, ten, kdo se věnuje kriminalitě, a také psychiatr, zabývající se kriminalitou. *People v. Taylor*, 152 Cal. App.2d 29, 312 P.2d 731, 734; *Douglas v. State*, 42 Ala. App. 314, 163 So.2d 477, 486. *Viz* Recidivist.

Criminalistics. Kriminalistika. Věda o odkrývání zločinů, založená na použití chemie, fyziky, fyziologie, psychologie a dalších věd. *Viz* také Criminology.

Criminaliter. *Lat.* Trestně. Tento výraz se používá v opozici ke slovu „civiliter“, civilně, k rozlišení trestní odpovědnosti nebo trestního řízení od civilního.

Criminalisation. Kriminalizace. Učinění činu trestným (např. uvedením v zákoně) a tedy trestně postižitelným v řízení, vedeném jménem státu.

Criminal justice system. Soustava trestních soudů. Síť soudů a tribunálů, které se zabývají trestním právem a jeho prosazováním.

Criminal law. Trestní právo. Hmotné trestní právo je takové právo, které s cílem zamezit bezpráví ve společnosti (a) stanoví, které chování je trestné, a (b) předepíše tresty, které mají být za takové chování ukládány. Zahrnuje definice specifických trestných činů a obecné zásady odpovědnosti. Hmotné trestní právo je obvykle kodifikováno v trestních zákonících, *např.* U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) Title 18, California Penal Code (Trestní zákoník Kalifornie), Model Penal Code (Typový trestní zákoník). *Srovn.* Criminal procedure.

Criminal procedure. Trestní řízení. Právní normy, kterými se řídí řízení, v němž jsou trestné činy vyšetřovány, stíhány, souzeny a trestány. Generický výraz k označení soustavy zákonů a pravidel, kterými se řídí procesní výkon trestního soudnictví; *např.* zákony a soudní pravidla (*např.* Rules of Criminal Procedure — Pravidla pro trestní řízení), která upravují vazbu, prohlídky a zatčení, kauci a.t.d. *Srovn.* Criminal law. *Viz* také Code of Criminal Procedure.

Criminal protector. Přechováváč. Následný spolupachatel těžkého trestného činu. *Skelly v. U.S.*, 10th Cir., 76 F.2d 483. Ten, kdo po spáchání trestného činu pachateli napomáhá nebo jej přechovává.

Criminal registration. Registrace zločinců. Zákony v některých jurisdikcích vyžadují, aby se osoby, které jsou uznány za těžké zločince, přihlásily na policii, aby jejich přítomnost v obci byla vždy známa. *Lambert v. California*, 355 U.S. 225, 78 S. Ct. 240, 2 L. Ed.2d 228. Rozvratné organizace musí být registrovány podle 18 U.S.C.A. (United States Code Annotated — Anotovaný zákoník USA) § 2386.

Criminal sanctions. Trestní sankce. Tresty, které se pojí k odsouzení za trestné činy, jako *např.* pokuty, odškodnění, podmíněné propuštění a soudem vyřčené tresty. *Viz* také Civil death.

Criminal statutes or codes. Trestní zákony nebo zákony. Federální zákony i zákony jednotlivých států, vydané zákonodárnými orgány, které definují a klasifikují určité trestné činy a uvádějí tresty za ně; *např.* Title 18 of United States Code (Zákoník USA, Titul 18); Model Penal Code (Typový trestní zákoník).

Crimina morte extinguuntur. Zločiny jsou vyhlazeny smrtí.

Criminate. Obvinít z trestného činu. Obvinít někoho ze spáchání trestného činu; poskytnout podklad pro trestní stíhání; prokázat něčí účast na spáchání trestného činu; obžalovat nebo vydat někoho trestní odpovědnosti. Svědek nemůže být nucen odpovědět na jakoukoliv otázku, která směřuje k jeho obvinění (*criminate*) z trestného činu. *Viz* Incriminate; Self-incrimination.

Criminology. Kriminologie. Učení o podstatě a příčinách zločinu a způsobech zacházení s ním.

Crimp. „Verbíř“. Ten, kdo láká námořníky pod záminkou poskytnutí kotviště a pak je okrádá.

Crippling. Zmrzačení. Slovo „crippling“ je ekvivalent pojmu „physical disability“ (fyzická invalidita) a je definováno jako připravit o schopnosti používat údy, zejména celou nohu nebo její spodní část; připravit o sílu, pohyblivost nebo schopnost jimi vládnout a učinit invalidním.

Crisis. Rozhodný okamžik, krize. Kritický bod nebo situace v průběhu událostí; bod obratu; velmi napjatý okamžik; vratká nebo kritická doba.

Critical evidence. Rozhodný, kritický důkaz. Materiální důkaz značné důkazní síly, který by mohl vyvolat důvodnou pochybnost v mysli dostatečného počtu porotců, aby zabránil odsouzení. *Gray v. Rowley*, C. A. La., 604 F.2d 382, 383.

Critical stage. Kritické stadium. Kritické stadium trestního procesu, v němž má obžalovaný právo na obhájce, je takovým stadiem, ve kterém by obžalovaný mohl přijít o svá práva, vzdát se obhajoby, uplatnit výsady nebo se jich vzdát, nebo ve kterém může výsledek případu být jinak podstatně a nepříznivě ovlivněn. *Viz* *Mempa v. Rhay*, 389 U.S. 128, 88 S. Ct. 254. Zkouškou „kritického stadia“ trestního procesu ve vztahu k právu na obhájce je, zda řízení buď vyžaduje nebo poskytuje příležitost učinit procesní krok, který bude mít účinky nepříznivě ovlivňující pozdější řízení, nebo zda vyjdou najevo skutečnosti, které pravděpodobně nepříznivě ovlivní následující proces. *Miller v. State of S.C.*, D.C.S.C., 309 F. Supp. 1287, 1290. *Viz* také Counsel, right to; Custodial interrogation.

Crocias. Biskupská berla. *Crosier*, neboli biskupská (pastýřská) berla.

Crociarius. Kdo nese křížek. Osoba nesoucí kříž při procesi, jdoucí před duchovním.

Croft. Záhumenek. Malý dvorek, přilehlý k obytnému domu, vyhrazený pro pastvu a rolnictví nebo jiný zvláštní účel. Oplocený kousek pozemku, na němž byl chován dobytek. Tento výraz je nyní zcela obsoletní.

Croises. Poutníci; křížáci. Byli tak nazýváni poutníci, protože nosili na svrchním oděvu znamení kříže (*cross*). Rytíři řádu sv. Jana Jeruzalémského, založeného k ochraně poutníků.

Croiteir. Malý pachtýř. Chalupník; ten, kdo měl *croft* (*viz tam*).

Crook. Lump. Osoba, která se propůjčila k nečestným nebo podvodným praktikám; hochštapler, podvodník, zloděj, padělatel ap. Výraz byl definován jako profesionální podvodník; zločinec; nebo ten, kdo se stýká se zločinci; osoba, která podle zjištění úřadů patří do třídy zločinců.

Crooked. Podvodný. Odchylující se od zásad poctivosti nebo upřímnosti; nikoli čestný; nečestný; špatný; zvrácený. „Crook“ je osoba nepoctivá; ten, kdo je nepoctivý v jednání; lstivý a podvodný pletichář; zloděj nebo hochštapler.

Crop. Plodina. Produkty země, které jsou každoročně pěstovány a sklizeny. Plodiny jsou podle U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) § 2-105(1) považovány za „zboží“. Výraz zahrnuje i ovoce pěstované na stromech a trávu, užívanou k pastvě. *Viz* také Basic crops; Growing crop.

Crop insurance. *Viz* Insurance.

Cropper. *Viz* Sharecropper.

Cross. Kříž. Značka, kterou činí osoby, které jsou neschopné či nezpůsobilé psát, na místo svého podpisu. Značka, obvykle v podobě X, kterou voliči obvykle vyjadřují svou volbu. Jsou čtyři základní podoby kříže: kříž sv. Ondřeje, který má podobu písmene X; latinský kříž, jak je užíván v Ukřížování; kříž sv. Antonína, který se dělá v podobě písmene T; a řecký kříž, +, který se dělá křížením linek v pravém úhlu, v jejich středu.

Jako adjektivum je výraz používán k označení různých žádostí a úkonů, které souvisejí s předmětem jednání, ale jsou ve vztahu k němu protichůdné nebo kontradiktorní.

Jako sloveso znamená přejít nebo přeběhnout ap. z jedné strany na druhou, jako např. překročit potok. *People v. Hawkins*, 51 Cal. App.2d Supp. 781, 124 P.2d 691, 692.

Cross-action. Křížová (vzájemná) žaloba. Žaloba podaná tím, kdo je žalovaným ve sporu, proti straně, která je v tomto sporu žalobcem, nebo proti spoluobžalovanému, na základě žalobního důvodu, který vznikl ze stejného obchodu, který je předmětem sporu, ať už jde o smlouvu nebo mimosmluvní porušení práva. Nezávislá žaloba, podaná žalovaným proti žalobci nebo spoluobžalovanému. *Viz také* Counterclaim; Cross-claim; Cross-complaint.

Cross appeal. Křížové odvolání. Odvolání, podané proti stranou odvolatele. U federálních soudů je projednáváno spolu s původním odvoláním odvolatele. *Fed. R. App. P.* (Federal Rules of Appellate Procedure — Federální pravidla pro odvolací řízení) 34(d). *Viz také* Appeal.

Cross-claim. Křížový nárok. Křížové nároky vůči spolustranám se řídí u federálních obvodních soudů a u obecných (trial) soudů většiny států USA Rule of Civil Procedure (Pravidlo pro civilní řízení) 13(g): „Obhajoba může uvést jako křížový nárok každý nárok jedné strany vůči spolustraně, vyplývající z obchodu nebo události, které jsou předmětem buď původní žaloby, nebo counterclaim (*viz tam*) proti ní, nebo týkající se majetku, který je předmětem původní žaloby. Takový cross-claim může obsahovat tvrzení, že strana, proti které je uplatněn, je nebo může být odpovědná vůči straně, která podává cross-claim, za celý nárok nebo část nároku, uvedeného v žalobě proti straně, která podává cross-claim“. *Viz také* New York C.P.L.R. § 3019(b).

Pokud jde o obsahové náležitosti cross-claim podle Rules of Civil Procedure (Pravidla pro civilní řízení), *viz* Complaint. *Viz také* Cross-complaint; Transaction or occurrence test.

Nezaměňovat s counterclaim. „Cross-claims“ (křížové nároky) jsou činěny předmětem sporu mezi stranami, stojícími v hlavním sporu na stejné straně, zatímco „counterclaims“ (protinároky) jsou činěny předmětem sporu mezi stranami, stojícími v hlavním sporu proti sobě. *Resource Engineering, Inc. v. Siler*, 94 Idaho 935, 500 P.2d 836, 840.

Cross collateral. Vzájemná záruka. Jistota, poskytnutá oběma stranami smlouvy, nebo záruka za plnění či plátnu.

Cross-complaint. Křížová žaloba. Žalovaný může podat křížovou žalobu, uvádějící: (a) jakýkoli žalobní důvod, který má proti kterékoliv ze stran, která proti němu podala žalobu; (b) jakýkoli žalobní důvod, který má proti osobě, o které se tam uvádí, že je odpovědná, ať už je či není tato osoba již stranou ve sporu, jestliže žalobní důvod, uvedený v jeho cross-complaint (1) vzniká ze stejného obchodu, události nebo série obchodů či událostí, jako žalobní důvod, uplatněný proti němu, nebo (2) uvádí nárok, právo nebo majetkový zájem nebo spor, které jsou předmětem sporu, vedeného proti němu. *Calif. Code of Civil Proc.* (Kalifornský zákoník civilního řízení) § 428.10. *Viz také* Cross-claim.

Cross-demand. Vzájemný požadavek. Jestliže osoba, vůči níž je druhou osobou uplatněn požadavek, uplatní ze své strany požadavek vůči této druhé osobě, říká se těmto vzájemným požadavkům „cross-demands“. Běžným příkladem je vyrovnání pohledávek kompenzační účtů. *Viz také* Counterclaim; Cross-claim; Cross-complaint.

Crossed check. *Viz* Check.

Cross-errors. Křížové omyly. Omyly bývají vytýkány ve writu of error (*viz tam*); omyly, které jsou uváděny oběma stranami sporu, se nazývají „cross-errors“.

Cross-examination. Křížový výslech. Výslech svědka v soudním procesu nebo ve vyšetřování, prováděný stranou stojící proti straně, která jej předvolala, ohledně hlavní výpovědi, kterou podal, za účelem ověření její pravdivosti, dalšího doplnění nebo za jiným účelem. Výslech svědka jinou stranou, než byla strana, která vedla přímý výslech, ohledně skutečností, které jsou v rámci přímého výslechu svědka. Obvykle je rozsah výslechu limitován na skutečnosti, které zahrnoval přímý výslech, a skutečnosti, týkající se důvěryhodnosti svědka; i když soud může v rámci své volné úvahy připustit otázku doplňující, jako by šlo o přímý výslech. *Fed. R. Civil. P.* (Federal Rules of Civil Procedure — Federální pravidla pro civilní řízení) 43(b); *Fed. Evid. Rule* (Federal Evidence Rule — federální pravidlo pro dokazování) 611. *Srovn.* Direct Examination; Redirect examination.

Crossing. Přejezd; přejezd. Část vozovky, přes kterou chodci mohou přejít z jedné strany na druhou. Ve vztahu k železnici je to ta část veřejné cesty na soukromém pozemku, kterou zaujímá křížovka s vozovkou nebo dálnicí. V užším smyslu znamená tento výraz násypy, vybudované jako nezbytné přístupy k železniční trati, a přístupy nebo násypy, nezbytné k užívání přejezdů nebo mostů. Pokud jde o Farm Crossing, *viz* tento pojem.

Cross interrogatory. Křížová otázka. Strana ve sporu, která byla vyslechnuta, může klást křížové otázky všem ostatním stranám. *Fed. R. Civil. P.* (Federal Rules of Civil Procedure — Federální pravidla pro civilní řízení) 31(a).

Cross-licensing. Vzájemné poskytnutí povolení či licence. Povolení nebo právo užívat věc nebo majetek, poskytnuté navzájem mezi dvěma nebo více stranami. Výměna licencí mezi dvěma nebo více majiteli patentů, aby tak každý z nich mohl užívat nebo mít prospěch z patentů toho druhého.

Cross-purchase buy and sell agreement. Dohoda o vzájemném odkoupení podílu. Podle tohoto ujednání se ti majitelé podniku, kteří zůstávají, zavazují vyplatit z podílu majitele, který se rozhodl odejít. Předpokládáme např., že R a S jsou rovnocennými podílníky korporace T. Podle této dohody by se R a S dohodli, že odkoupí podíl toho druhého, pokud by se ten druhý rozhodl z podniku odejít.

Plán pojištění společníků, podle kterého každý společník individuálně zaplatí a udržuje dostatečnou pojistku na život nebo životy ostatních společníků, aby fundoval nákup jejich podílů. *Viz také* Buy and sell agreement.

Cross remainder. Křížový remainder. Křížový remainder (*viz* Remainder) je omezen zřízením zvláštních práv k půdě (*particular estate, viz* Estate) dvěma nebo více osobám na několika pozemcích nebo na několika neoddělitelných kusech téhož pozemku tak, že tato zvláštní

práva k půdě po svém zániku na některém z několika pozemků nebo neoddělených kusů přetrvávají u ostatních osob, a následný dědic nebo další remainderman (*viz tam*) není připuštěn, dokud nezaniknou všechna zvláštní práva k půdě. *Hartford Nat. Bank & Trust Co. v. Harvey*, 143 Conn., 233, 121 A.2d 276.

Crown. Koruna. Svrchovaná moc a postavení panovníka. Dekorativní symbol královské moci, který nosí na hlavě vladař. Toto slovo je často užíváno, když se hovoří o panovníku samotném nebo o právech, povinnostech a výsadách, které mu náležejí. Také stříbrný peníz v hodnotě pěti šilinků.

Crown cases. Spory Koruny. V anglickém právu trestní procesy jménem Koruny, která představuje stát; spory u trestních soudů.

Crown cases reserved. Vyhrazené případy Koruny. V anglickém právu právní otázky, které vznikly v trestních procesech u porotních soudů (jinak než cestou námitky proti právní dostatečnosti důkazů) a nebyly tam rozhodovány, nýbrž byly vyhrazeny k posouzení soudem pro odvolání v trestních věcech. Tento institut byl nahrazen trestním oddělením Odvolacího soudu (Court of Appeal).

Crown court. Korunní soud (porotní trestní soud). Nový soud, vytvořený v roce 1971 v Anglii a Walesu, aby nahradil trestní jurisdikci Assize Courts (porotní soudy) a veškerou jurisdikci Courts of quarter sessions (soudy čtvrtletních zasedání), skládající se z 90 jednotlivých center. Podávají se k němu odvolání proti rozhodnutí smírčích (policejních) soudů (magistrates' courts), Supreme Court Act (zákon o Nejvyšším soudu) 1981, § 108. Odvolání proti jeho rozhodnutí směřuje k Odvolacímu soudu (Court of Appeal), Criminal Appeal Act (zákon o odvolání ve věcech trestních), 1968 § 45, 52.

Crown debts. Dluhy vůči Koruně. V Anglii dluhy vůči Koruně, které jsou postaveny různými zákony na jiný základ, než dluhy vůči poddanému. Úpadek nezproštuje těchto dluhů, ledaže komisaři státní pokladny písemně osvědčí svůj souhlas s jejich anulováním.

Crown lands. Královské pozemky. Pozemky náležející koruně. V Anglii a v Kanadě pozemky, náležející panovníkovi osobně nebo státu, na rozdíl od těch, které přešly do soukromého vlastnictví.

Crown law. Trestní právo. V Anglii je tak někdy nazýváno trestní právo, neboť v trestním řízení je vždycky žalobcem Koruna.

Crown loan. Crownova půjčka. Název bezúročné vypořádatelné půjčky obvykle ze strany rodičů vůči dítěti. Vypůjčené finanční prostředky jsou investovány a příjmem z investice je zdaňován u dítěte. Tento druh půjčky dostal své jméno od Henryho Crowna v Chicagu, který ji použil jako první. V r. 1984 Nejvyšší soud rozhodl, že na každou půjčku musí být uvalena tržní úroková míra a považována za dar, podléhající darovací dani. *Viz* Kiddie tax.

Crown office. Korunní úřad. V Anglii trestní sekce dřívějšího soudu Královny lavice (court of king's bench). Králův zmocněnec u tohoto soudu byl nazýván „Master of the crown office“ (přisedící Korunního úřadu). Nyní Crown Office and Associates' Department of the Central Office of the Supreme Court (Korunní úřad a kolegální oddělení hlavního úřadu Nejvyššího soudu).

Crown office in chancery. Korunní úřad kancléřského soudu. Dříve jeden z úřadů anglického Vysokého kancléřského soudu (high court of chancery); později převeden do Vysokého soudního dvora (high court of justice). Hlavní úředník, „clerk of the crown“ (tajemník Koruny), byl ve své mimosoudní pravomoci spíše úředníkem Parlamentu a lorda kancléře, než úředníkem soudním.

Crown paper. Seznam trestních případů. List obsahující seznam trestních případů, které čekají na projednání nebo rozhodnutí v trestní sekci oddělení Královny lavice (Crown side of the Queen's Bench Division).

Crown prosecutors. Státní žalobci. Členové státní prokuratury (Crown Prosecution Service), jejichž povinností je převzít jménem policie vedení všech trestních řízení. Prosecution of Offenses Act (Zákon o stíhání trestných činů), 1985, § 3(1).

Crown side. Korunní sekce. Sekce oddělení Královny lavice (Queen's Bench Division), která má trestní jurisdikci.

Crown solicitor. V Anglii právní poradce pro finanční zákonodárství, v trestním řízení zástupce Koruny pro přípravu trestního řízení. Veřejnou žalobu vede nyní korunní prokurátor (Director of Public Prosecutions) nebo policie nebo nějaký jiný státní orgán.

Crown signati. Označení křížem. Ve starém anglickém právu označení nebo poznamenání křížem. Poutníci do svaté země nebo křížáci, křížáčtí rytíři; byli tak nazýváni, protože nosili na svém oděvu znamení kříže.

Crude. Syrový, hrubý. Flexibilní výraz, jehož význam v široké míře závisí na kontextu. V syrovém stavu; surový; neopracovaný; neurvalý; ztvárněný; nedokončený. Sprostý.

Cruel and inhuman treatment. Kruté a nelidské zacházení. Jako důvod k rozvodu spočívá v neospravedlnitelném a neomluvitelném chování na straně žalovaného, které nutí druhého manžela snášet útrapy a úzkost, což jej připravuje o klid duše a činí život nesnesitelným, zcela ničícím skutečný smysl a účel manželství. *Welling v. Welling*, 144 Ind. App. 182, 245 N.E.2d 173, 176.

Cruel a unusual punishment. Krutý a neobvyklý trest. *Viz* Corporal Punishment; Punishment.

Cruelty. Krutost. Záměrné a zlovolné působení fyzických nebo duševních útrap živým tvorům, zejména lidem; nebo svévolné, zlomyslné a zbytečné působení bolesti na těle nebo citech či emocích lidské bytosti; hrubé zacházení; nelidskost; ukrutnost.

Užívá se hlavně v rozvodovém právu ve výrazech jako „kruté a hrubé zacházení“, „kruté a barbarské zacházení“ nebo „kruté a nelidské zacházení“ (*viz* Cruel and inhuman treatment, výše). V rodinných vztazích znamená tento výraz duševní újmu, jakož i újmu tělesnou. *Williams v. Williams*, 351 Mich. 210, 213, 88 N.W.2d 483, 484. Obvykle jediný projev krutosti nestačí k rozvodu, musí tu být sled krutého chování po určité době, *Richardson v. Richardson*, 258 S.C. 135, 187 S.E.2d 528. Tento důvod k rozvodu má po vydání zákonů o rozvodu bez viny ve většině států USA omezený význam.

Viz také Legal cruelty; Mental anguish; Mental cruelty.

Cruelty to animals. Krutost ke zvířatům, týrání zvířat. Způsobení fyzické bolesti, utrpení nebo smrti zvířeti, které nejsou nezbytné pro účely výcviku nebo disciplí-

ny nebo (v případě smrti) k obstarání potravy nebo k vysvobození zvířete od nevládných útrap, nýbrž byly učiněny úmyslně, pro pouhou zábavu, pro uspokojení kruté a mstivé povahy nebo s nezodpovědnou lhostejností vůči jeho bolesti.

Tohoto trestného činu se dopouští ten, kdo záměrně nebo z bezohlednosti: (1) podrobí jakékoli zvíře krutému zacházení; nebo (2) vystaví zvíře, které má ve své péči, krutému zanedbání; nebo (3) zabije nebo zraní zvíře, patřící jinému, bez zákonného oprávnění nebo souhlasu jeho majitele. Model Penal Code (Typový trestní zákoník), § 250.11.

Cruelty to children. Krutost k dětem, týrání dětí. Většina jurisdikcí má zákony o „bitých dětech“, v nichž jsou pod pojem „krutost“ zahrnuty jak emocionální, tak fyzické újmy. Viz také Child abuse.

Legal cruelty. Viz Legal cruelty.

Crush. Rozmačkat; zdrtit. Rozbít působením tlaku. Stlačit nebo rozdrtit mezi dvěma tvrdými předměty. Zmáčknout nebo stlačit za účelem zničení přirozeného stavu, tvaru nebo integrity částí, nebo násilím stlačit dohromady. Porazit.

Cry. Křičet; křik. Volat nahlas; deklamovat; rozhlásovat; vyvolávat v dražbě. Hluk, způsobený při pronásledování prchajícího zločince. Viz Hue and cry.

Cry de pais or cri de pais. V dřívějších dobách křik, způsobený při pronásledování zločince, když byl spáchan zločin a strážník nebyl po ruce.

Cryer. Vyvolavač. Dražebník. Ten, kdo nahlas vyvolává; ten, kdo veřejně ohlašuje nebo oznamuje. Viz Crier.

Crypta. Krypta. Kaple nebo oratorium pod zemí, pod kostelem nebo katedrálou.

C.S.C. Civil Service Commission. Výbor veřejné správy.

C.T.A. Zkratka pro *cum testamento annexo*, při určení druhu správy pozůstalosti.

Cucking—stool. Stolice hanby. V saském jazyce prý označení pro zařízení k nápravě svárlivých, láteřivých žen, jinak také „scolding—stool“ (láteřící stolice), i když nyní je často komoleno na „ducking—stool“ (potápějící se stolice), protože rozsudek zněl, aby na ni byla žena posazena a ponořena do vody k potrestání. Říkalo se tomu také „trebucket“, „tumbrel“ nebo „castigatory“. 4 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 169.

Cuckold. Paroháč. Muž, jehož manželka je nevěrná; manžel cizoložnice. Uvádí se, že slovo nepřímo poukazuje na zvyky kukačky, která snáší vejce do hnízd jiných ptáků, aby je vylíčili. Udělat z muže paroháče znamená svést jeho manželku.

Cueillette. Pojem z francouzského námořního práva. Viz A cueillette.

Cui ante divortium. Kterému před rozvodem. (Lat. Plně znění bylo: *Cui ipsa ante divortium contradicere non potuit*, kterému ona před rozvodem nemohla odporovat). Writ, který kdysi existoval ve prospěch ženy, která byla rozvedena s manželem, aby mohla získat zpět pozemky a držby, které měla ve fee simple (viz tam), fee—tail (viz tam) nebo for life (viz tam) od toho, na koho je její manžel převedl během manželství, když tomu nemohla odporovat. 3 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy

Komentáře k zákonům Anglie) 183. Zrušeno v roce 1833.

Cui bono. V čí prospěch. Komu to prospívá. „Cui bono“ má vždy velký význam ve všech ujednáních. Někdy se překládá jako „k čemu je to dobré, k jakému užitečnému účelu“.

Cuinqe aliquis quid concedit concedere videtur et id, sine quo res ipsa esse non potuit. Kdokoli daruje něco druhému, má se za to, že daroval také to, bez čeho by ta věc sama o sobě byla marná.

Cui in vita. Komu za života. (Lat. Celá věta byla *Cui in vita sua ipsa contradicere non potuit*, komu za jeho života nemohla odporovat. Writ na ujmutí se držby, který existoval ve prospěch vdovy vůči osobě, na kterou její manžel za života převedl její pozemky. Byl to způsob prokázání smrti, probíhající ve formě procesu se svědky, ale bez poroty. Cílem writu bylo zbavit účinnosti rozsudek, získaný proti manželovi příznáním, nebo rozsudek kontumační. Stal se v Anglii obsoletním zákonem 32 Hen. VIII., c. 28, § 6.

Cui iurisdictio data est, ea quoque concessa esse videntur, sine quibus iurisdictio explicari non potest. Komu je dána jurisdikce, předpokládá se, že mu bylo uděleno také vše, bez čeho jurisdikce nemůže být vykonávána. Udělení jurisdikce zahrnuje udělení všech pravomocí, nezbytných k jejímu výkonu.

Cui jus est donandi, eidem et vendendi et concedendi jus est. Kdo má právo dát, má také právo prodávat a přenechat.

Cuilibet in arte sua perito est credendum. Osobě, znalé svého oboru, je třeba věřit (tj. hovoří-li o věcech, které se týkají tohoto oboru). Je třeba důvěřovat tomu, kdo je odborníkem ve své profesi.

Cuilibet licet juri pro se introducto renunciare. Každému je dovoleno odmítnout nebo se zříci práva, které existuje jen pro jeho ochranu.

Cui licet quod majus, non debet quod minus est non licere. Komu je dovoleno to, co je více, tomu by nemělo být zakázáno to, co je méně. Tomu, kdo je oprávněn učinit důležitější úkon, by nemělo být bráněno činit to, co je méně důležité.

Cui pater est populus non habet ille patrem. Ten, jehož otcem je lid, nemá otce.

Cuique in sua arte credentem est. Každému je třeba v jeho oboru věřit.

Cujus est commodum ejus debet esse incommodum. Ten, kdo má výhodu, měl by mít také nevýhodu.

Cujus est dare, ejus est disponere. Komu jest dát, tomu jest disponovat; neboli „ten, kdo uděluje dar, má právo usměrňovat dispozici s ním“.

Cujus est divisio, alterius est electio. Když jeden [ze dvou] rozděluje [majetek], právo výběru [podílu] má ten druhý. Při rozdělování mezi spoludědici platí v anglickém právu pravidlo, že provádí-li rozdělení prvorozený spoludědic, měl by volit svůj podíl jako poslední. 2 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 189.

Cujus est dominium ejus est periculum. Riziko nese vlastník.

Cujus est instituere, ejus est abrogare. Kdo má právo ustanovit, ten má právo zrušit.

Cujus est solum, ejus est usque ad coelum. Komu patří půda, tomu patří až po nebesa. Kdo vlastní půdu, neboli povrch země, vlastní, neboli má výlučné právo ke všemu, co je na ní nebo nad ní, až do neomezené výšky. 2 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 18; 3 Bl. Comm. 217.

Cujus est solum, ejus est usque ad coelum et ad inferos. Komu patří půda, tomu patří až po nebesa a do hlubin. Majitel kusu půdy vlastní vše, co je nad ní a pod ní, v neomezeném rozsahu.

Cujus juris (i.e. jurisdictionis) est principale, ejusdem juris erit accessorium. Kdo má hlavní jurisdikci, má také jurisdikci druhotnou. Vedlejší věc podléhá stejné jurisdikci jako hlavní.

Cujus per errorem dati repetitio est, ejus consulto dati donatio est. Kdo daruje něco omylem, má právo žádat to nazpět, ale daruje-li něco po zralé úvaze, je to dar.

Cujusque rei potissima pars est principium. Nejdůležitější částí všeho je začátek.

Culagium. Ve starých zápisech kotvení lodí v doku za účelem opravy.

Cul de sac. (Fr. „dno pytle“) Slepá ulička, ulice, která je přístupná pouze z jednoho konce. Ulice, která je na jednom konci uzavřená. Beckham v. State, 64 Cal. App.2d 487, 149 P.2d 296, 300.

Culpa. Lat. Vina, nedbalost, neúmyslné zavinění. Výraz z kontinentálního práva, znamenající vinu, opomenutí či nedbalost. Jsou tři stupně *culpa*, *lata culpa*, hrubá chyba či nedbalost, *levis culpa*, běžná chyba či nedbalost, *levissima culpa*, lehká chyba či nedbalost, přičemž definice těchto stupňů jsou přesně tytéž, jako v americkém právu. Tento výraz je třeba odlišovat od *dolus* (zlý úmysl), který znamená podvod, záludnost nebo klam.

Culpabilis. Lat. Vinen. Ve starém anglickém právu vinen. *Culpabilis de intrusione*, vinen pro neoprávněné rušení držby. *Non culpabilis* (zkráceně *non. cul.*), dovolávání se nevinu. Viz Culprit.

Culpability. Trestnost. Trestní odpovědnost. S výjimkou případů absolutní odpovědnosti vyžaduje trestní odpovědnost osoby důkaz, že jednala úmyslně, vědomě, lehkomyšlně nebo nedbale, podle požadavků zákona, ve vztahu ke každému podstatnému prvku trestného činu. Model Penal Code (Typový trestní zákoník), § 2.02(1).

Culpable conduct. Trestuhodné chování. Zasluhující odsouzení; zasluhující výtky; trestné; znamenající porušení právní povinnosti nebo dopuštění se přestupku. Chování, které zaslouží morální hanu.

Toto chování obvykle znamená něco více, než prostou nedbalost, a představuje chování, které je zavržením hodné, zasluhující výtky, znamená porušení právní povinnosti nebo dopuštění se přestupku. Předpokládá se, že jednání nebo chování, o němž je řeč, je hanebné nebo křivé, ale neobsahuje zlou vůli nebo zlý úmysl. Werner v. Upjohn Co., Inc., C. A. Md., 628 F.2d 848, 856.

Pokud jde o *culpable* Homicide; Ignorance; Neglect; Negligence a Wantonness, viz tyto pojmy.

Culpa caret qui scit sed prohibere non potest. Je prost viny, kdo ví, ale nemůže zabránit.

Culpa est immiscere se rei ad se non pertinenti. Je proviněním vměšovat se do věci, která se nás netýká.

Culpa in contrahendo. Vina ve smluvním úkonu. Výraz užívaný k označení odpovědnosti, která se váže k porušení smlouvy, zejména porušení ze strany offerenta poté, co ten, komu je nabídka učiněna, započal plnění v jednostranné smlouvě a je zastaven offerentem před dokončením plnění, které je také akceptací nabídky v jednostranné smlouvě.

Culpa lata dolo aequiparatur. Hrubá nedbalost se rovná zlému úmyslu.

Culpa tenet [teneat] suos auctores. Provinění zavazuje [musí zavazovat] své původce. To je neselhávající axiom, že každý je zodpovědný jen za své vlastní delikty.

Culprit. Obžalovaný; viník. Ten, kdo je obžalován ze spáchání trestného činu. Obvykle se užívá také k označení toho, kdo je vinen, že spáchal trestný čin.

Blackstone se domnívá, že tento výraz je zkratkou starých obžalovacích formulí, při nichž poté, co se obžalovaný dovolával nevinu, úředník odpovídal „*culpabilis, prit*“ tj. je vinen a Koruna je připravena. Byla to (jak říká) *viva voce* replika úředníka jménem Koruny na dovolávání se nevinu (*non culpabilis*) ze strany obžalovaného; *prit* bylo technické slovo ve formulí pro zahájení sporu. 4 Bl. Comm. (Blackstone's Commentaries on the Laws of England — Blackstonovy Komentáře k zákonům Anglie) 339.

Cultivator. Pěstitel. Viz Sharecropper.

Cultura. Kus orné půdy.

Culvertage. Ve starém anglickém právu nejnížší forma nevolnictví. Konfiskace nebo propadnutí, k němuž dochází, když lord odejme svému tenantovi právo k pozemku.

Cum actio fuerit mere criminalis, institui poterit ab initio criminaliter vel civiliter. Když je žaloba pouze trestní, může být vedena od počátku buď jako trestní, nebo jako civilní.

Cum adsunt testimonia rerum, quid opus est verbis? Když jsou přítomny věcné důkazy, k čemu jsou pak slova?

Cum aliquis renunciaverit societati, solvitur societas. Když některý společník vypoví společenství, společenství je rozpuštěno.

Cum confitente sponte mitius est agendum. S tím, kdo se dobrovolně přizná, by mělo být zacházeno mírněji.

Cum copula. Lat. S kopulací, tj. s pohlavním stykem. Užívá se v souvislosti s platností manželství, smluvně uzavřeného „per verba de futuro cum copula“, to jest uzavřeného slovy, týkajícími se budoucnosti (budoucího úmyslu uzavřít manželství) a konzumovaného pohlavním stykem.

Cum de lucro duorum quaeritur, melior est causa possidentis. Vyvstane-li mezi dvěma osobami otázka zisku, pak ten, kdo má držbu, má lepší postavení.

Cum dividend. *Doslova:* „S dividendou“. Výraz znamená, že kupující má právo na dividendu, jsou-li prodány akcie poté, co byla dividendy deklarována. Viz také Dividend (Cumulative dividend).

Cum duo inter se pugnancia reperiuntur in testamento, ultimum ratum est. Když se v závěti vyskytnou dvě neslučitelné věci, je platná ta pozdější.

Cum duo jura concurrunt in una persona aequum est ac si essent in duobus. Když se dvě práva setkají v jedné osobě, je to totéž, jako by byla ve dvou osobách.

Cum grano salis. *Doslova:* „Se zrnkem soli“. S připuštěním nadsázky.

Cum in corpore dissentitur, apparet nullam esse acceptionem. Je-li neshoda v podstatné části, zdá se, že není akceptace.

Cum in testamento ambigue aut etiam perperam scriptum est benigne interpretari et secundum id quod credibile est cogitatum credendum est. Je-li v závěti napsáno něco nejasně či špatně, je to třeba vykládat shovívavě a dát víru tomu, co [zůstavitel] pravděpodobně zamýšlel.

Cum legitimae nuptiae factae sunt, patrem liberi sequuntur. Bylo-li uzavřeno řádné manželství, následují děti stav svého otce.

Cum onere. S břemenem. Zatíženo závazkem nebo břemenem. Co je převzato *cum onere*, je převzato se závazkem či břemenem.

Cum par delictum est duorum, semper oneratur petitor et melior habetur possessoris causa. Když se obě strany dopustí poklesku, pak nemá úspěch žalobce a je upřednostněno postavení držitele.

Cum pertinentiis. S příslušenstvím.

Cum quod ago non valet ut ago, valeat quantum valere potest. Když to, co konám, neplatí tak, jak konám, ať to platí natolik, jak to platit může, tj. nějak jinak.

Cum rights. *Doslova:* „S právy“. Akcie, prodané za podmínek, které umožňují kupujícímu koupit nové akcie vydavatele ve stanovené výši.

Cum testamento annexo. Lat. S připojenou závětí. Výraz, používaný na zřízení správy pozůstalosti, když zůstavitel pořídil neúplnou závět, aniž by jmenoval vykonavatele, nebo když jmenoval nezpůsobilé osoby, nebo když jmenování vykonavatelé odmítli konat. Když vykonavatel zemře, je jmenován vykonavatel *de bonis non cum testamento annexo* (majetku nespravovaného [již] s připojenou závětí). Často zkracováno na d.b.n.c.t.a.

Cumulative. Narůstající; kumulativní. Přídavný; hromadící se; přibývající; tvořící celek. Výraz znamená, že dvě věci mají být spojeny dohromady, místo toho, aby jedna byla opakovaním nebo náhradou té druhé.

Pokud jde o *cumulative* Dividend, Punishment a Stock, viz tyto pojmy.

Cumulative evidence. Dodatečný důkaz; úhrnný důkazní materiál. Dodatečný nebo potvrzující důkaz ve stejné věci. Důkaz, který má prokázat to, co již bylo prokázáno jiným důkazem. Viz také Corroborating evidence.

Cumulative legacies. Kumulativní odkazy. Odkazy, učiněné dodatkem k dřívějšímu odkazu, jako např. když je učiněn odkaz v poslední vůli a jiný odkaz je učiněn ve prospěch stejné osoby v kodícilu (tj. dodatku k poslední vůli).

Cumulative offense. Kumulativní delikt. Delikt, který může být spáchán pouze opakovaním činů stejného druhu, ale spáchaných v různých dnech nebo dobách.

Cumulative preferred dividend. Kumulativní prioritní dividenda. Dividenda u prioritních akcií, která, je-li deklarována ke konci určitého roku, musí být vyplacena dříve, než dividenda u kmenových akcií. Viz také Dividend.

Cumulative preferred stock. Viz Stock.

Cumulative remedy. Kumulativní opatření. Opatření, vytvořené zákonem mimo opatření, které je dosud v platnosti. Wulff—Hansen & Co. v. Silvers, Cal. App., 120 P.2d 677, 680.

Cumulative sentence. Kumulativní trest. Trest, který má nabýt účinnosti po vypršení předešlého trestu, také znám jako trest „from and after“. Viz také Sentence.

Cumulative voting. Kumulativní hlasování. Druh hlasování, při kterém může akcionář odevzdat tolik hlasů pro ředitele, kolik má akcií, násobeno počtem ředitelů, kteří mají být zvoleni. Akcionář může odevzdat všechny své hlasy pro jednoho nebo více ředitelů, ale méně, než je jich na seznamu kandidátů, a tak je zajištěno menšinové zastoupení. Je to způsob hlasování, který umožňuje, aby menšina akcionářů získala zastoupení ve správní radě. Kumulativní hlasování se podle zákonů o korporacích v některých státech USA vyžaduje, zatímco ve většině států takové hlasování může být zahrnuto nebo výslovně vyloučeno na základě opce korporace ve stanovách o založení společnosti. Viz např. Rev. Model Bu. Corp. Act § 7.28. *Srovn.* Noncumulative voting.

Systém menšinového zastoupení, který je užíván pro volbu členů Dolní sněmovny zákonodárného orgánu ve státě Illinois. Každý volič má tři hlasy, které může dát dohromady jenomu kandidátovi nebo rozdělit mezi dva nebo tři kandidáty.

Cunades. Ve španělském právu přibuzenství; spřízněnost; přízeň vzniklá manželstvím.

Cuneator. Lat. Razič mincí. *Cuneare*, razit mince. *Cuneus*, raznice. *Cuneata*, ražená mince.

Cunnilingus. Cunnilingus. Pohlavní akt, uskutečněný ústy a ženským pohlavním orgánem.

Cur. Běžná zkratka pro *curia* (viz tam).

Cura. Lat. Péče; opatrovnictví; dozor. V kontinentálním právu druh opatrovnictví, které začínalo ve věku puberty (když uplynulo opatrovnictví, zvané *tutela*), a pokračovalo až do dosažení věku 25 let.

Curagulos. Pečovatel. Ten, kdo o něco pečuje.

Curate. Kaplan; vikář. V církevním právu duchovní, který měl *cure* (péči) o duše, nyní však je tento výraz obecně omezen ve smyslu pomocníka pastora či vikáře v jeho *cure*, tj. pastýřském úřadu. Prozatímní celebující duchovní anglikánské církve, který zastupuje příslušného faráře; nebo působící jako jeho pomocník. Může být prozatímní, honorovaný nebo doživotní.

Curateur. Poručník; kurátor. Ve francouzském právu osoba, pověřená dohledem nad správou záležitostí emancipovaného nezletilce, dávající mu rady a pomáhající mu při důležitých úkonech v rámci této této správy.

Curatio. Opatrovnictví. V kontinentálním právu oprávnění nebo povinnost spravovat majetek toho, kdo z důvodu nezletilosti nebo pro nějakou vadu duševní nebo fyzickou nemůže řídit své vlastní záležitosti. Povinnosti kurátora nebo opatrovníka.

Curative. Nápravný; léčebný. Určený k nápravě (to jest k odstranění běžných právních účinků či důsledků) nedostatků, omylů, opomenutí nebo podvodů. Slovo je definováno i jako týkající se léčení chorob nebo používaný pro léčení chorob; sloužící k léčení; léčebný prostředek.

Curative admissibility of evidence. Připustnost nápravných důkazů. Doktrína o připustnosti dovoluje, aby byl poskytnut důkaz, který by byl jinak nepřipustný, neboť obdobný důkaz byl předložen druhou stranou. *People v. Wilbert*, 15 Ill. App.3d 974, 305 N.E.2d 173, 179. V některých jurisdikcích může odpůrce kontrolovat nebo opětovat důkaz, který byl připuštěn bez námítky, aby napravil jeho účinek, přestože jinak je nepřipustný. Toto pravidlo není univerzálně aplikováno či přijímáno.

Curative statute. Nápravné ustanovení. Ustanovení s retrospektivním účinkem, které je určeno k nápravě nějaké právní vady v předešlých dohodách. Druh retrospektivního zákonodárství, které sahá zpětně do minulosti a působí na události, úkony nebo dohody, aby napravilo omyly a neregulérnosti a učinilo platnými a účinnými mnoho úkonů, které by jinak nepřinesly zamýšlený účel. V případě majetkových převodů nahrazuje jednu nebo několik složek právního úkonu, který strany zamýšlely provést, ale který opomenuly uskutečnit kompletně, nebo který vykonaly pouze nedokonale.

Curator. Opatrovník, poručník; správce. Dočasný poručník nebo opatrovník, ustanovený soudem, aby pečoval o majetek nebo osobu (nebo obojí) osoby nezpůsobilé, marnotratné nebo nezletilé. Správce muzea, umělecké galerie apod.

V Louisianě osoba, která byla ustanovena, aby pečovala o majetek nepřítomné osoby.

Curator ad hoc. Opatrovník *ad hoc*. Opatrovník nebo jiná osoba, ustanovená, aby se ujala správy nebo obstarala jednotlivou záležitost nebo transakci; zvláštní opatrovník.

Curator ad litem. Opatrovník pro soudní spor.

Curator bonis. Správce majetku. V kontinentálním právu správce nebo trustee (viz tam), ustanovený v určitých případech, aby spravoval majetek; například v zájmu věřitelů.

Curatorship. Poručenství; opatrovnictví. Úřad poručníka nebo opatrovníka. *Srovn.* Tutorship.

Curatrix. Poručnice, opatrovnice. Žena, která byla ustanovena do funkce poručníka nebo opatrovníka; ženský poručník, opatrovník.

Curatus non habet titulum. Poručník nemá žádný titul.

Cure. Vyléčení; náprava. Zhojení; navrácení zdraví po nemoci nebo obnovení právního stavu po utrpeném bezpráví.

V pravidle, podle něhož loď a její vlastník musí poskytnout podporu a „cure“ námořníku, který utrpěl újmu nebo onemocněl při výkonu služby, „cure“ znamená péči, která zahrnuje ošetřování a lékařský dohled během doby, po kterou tato povinnost trvá. *Calmar S. S. Corporation v. Taylor*, 303 U.S. 525, 58 S. Ct. 651, 653, 82 L. Ed. 993. Viz také Maintenance and cure.

Právo prodávajícího podle U.C.C. (Uniform Commercial Code — Jednotný obchodní zákoník) napravit vadnou dodávku zboží kupujícímu ve lhůtě, stanovené ve smlouvě. § 2—508.

Výraz „cure“, jak je užit v Kapitole 13 konkursního řízení (úprava dluhů osoby), se týká ustanovení o plánu splácení dluhů na „curing“ (nápravu) neplnění závazků. Bankruptcy Code (zákon o úpadku) § 1322(b)(3).

Cure by verdict. Náprava výrokem. V řízení podle common law náprava nebo odstranění nedostatků v tvrzeních stran vydáním výroku; po výroku má soud za to, že určitá věc opomenutá nebo chybně stanovená během *pleadings* (viz tam) byla řádně prokázána během *trial* (viz tam). Tomuto účelu slouží Rule of Civil Procedure (Pravidlo pro civilní řízení) 15, které připouští změnu v *pleadings*, aby odpovídala důkazům.

Cure of souls. Duchovní péče; pastýřský úřad. V církevním právu duchovní či církevní posláni faráře, zahrnující obvyklé a běžné povinnosti duchovního.

Curfew. Klekání; zákaz vycházení. Předpis (obvykle nařízení), který ukládal lidem (zejména dětem) povinnost v určitou večerní hodinu nebo před určitou večerní hodinou se stáhnout z ulic.

Institut, o němž se předpokládá, že byl zaveden v Anglii z příkazu Viléma Dobyvatele, a který spočíval v tom, že v osm hodin večer začal vyzvánět zvon (nebo zvony) a při tomto znamení byli lidé povinni zhasnout světla ve svých příbytcích, vynést nebo uhasit oheň a uložit se k odpočinku; všechny společnosti se musely rozejít. Slovo je pravděpodobně odvozeno od francouzského *couvre feu*, příkrýt oheň. O „curfew“ se uvádí v 1 Social England 373, že jej nařídil Vilém I., aby se zabránilo nočnímu shromažďování lidu v Anglii. Tento obyčej je však evidentně starší, než Norman; je totiž znám příkaz krále Alfréda, že obyvatelé Oxfordu musí při vyzvánění zvonů příkrýt své ohně a jít spát. A existuje důkaz, že stejný postup se uplatňoval v této době ve Francii, Normandii, Španělsku a pravděpodobně ve většině ostatních zemí v Evropě. Nepochybně byl zamýšlen jako opatření proti požárům, které byly velmi časté a ničivé, neboť většina domů byla postavena ze dřeva. Zdá se, že se setkával s takovým odporem, že v roce 1103 Jindřich I. odvolal nařízení svého otce v této věci; a Blackstone říká, že i když jsou o něm zmínky i po staletí poté, hovoří se spíše o noční hodině, než o stále přežívající obyčeji. Často se o něm zmiňuje ve stejném smyslu i Shakespeare.

Curia. Soud; dvůr; kurie. Ve starém evropském právu soud. Palác, domácnost nebo družina panovníka. Soudní tribunál nebo soud, který zasedal v paláci panovníka. Soudní dvůr. Civilní moc, na rozdíl od moci církevní. Manor; šlechticův dům; panské sídlo. Kus pozemku, patřícího k domu; dvůr. Lordův soud, zasedající v jeho manoru. Tenanti, kteří konali službu u dvora.

V římském právu územní rozdělení římského lidu, vytvořené prý Romulem. Lid byl rozdělen do tří *tribus* (třetina) a každý *tribus* do deseti *curiae*, takže dohromady bylo třicet *curiae*. Místo nebo budova, kde se každá *curia* shromažďovala k náboženským obřadům. Místo, kde se scházel římský senát; radnice. Radnice provincie, místo, kde se shromažďovali *decuriones*. Viz Decurio.

Curia admiralitatis. Soud admirality. Námořní soud.

Curia advisari vult. Lat. Soud se poradí; soud uváží. Věta, kterou lze často najít v zápisech a která značí usnesení soudu odložit po argumentaci rozhodnutí ve sporu, dokud se ve věci neporadí, např. jestliže se vyskytne nějaká nová nebo obtížná otázka. Obvykle se zkracuje na *cur. adv. vult* nebo *c.a.v.*